

Řešení nedobytných pohledávek z pohledu práva, daní a účetnictví ve společnosti XY s.r.o.

Anna Zoubková

Bakalářská práce
2014

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav financí a účetnictví
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Anna Zoubková**
Osobní číslo: **M11099**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Účetnictví a daně**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Řešení nedobytných pohledávek z pohledu práva, daní a účetnictví ve společnosti XY s.r.o.**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních zdrojů a zpracujte teoretické poznatky o řešení nedobytných pohledávek.

II. Praktická část

- S využitím literatury a podnikových zdrojů provedte analýzu stavu pohledávek ve společnosti XY s.r.o.
- Navrhněte způsob řešení těchto pohledávek z právního, daňového a účetního hlediska.
- Vytvořte návrh ke zlepšení současného stavu pohledávek ve společnosti.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ. Pohledávky: právně, daňově, účetně. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2007, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.
BOKŠOVÁ, Jiřina. Účetní výkazy pod lupou: I. Základy účetního výkaznictví. 1. vyd. Praha: Linde, 2013, 510 s. ISBN 978-80-720-1-921-2.
MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 2011, 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8.
PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER. Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.
WILD, John J. Financial accounting: information for decisions. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, c2008, 580, [110] s. ISBN 0-07-304375-3.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Eva Kuderová
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: 22. února 2014
Termín odevzdání bakalářské práce: 16. května 2014

Ve Zlíně dne 22. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 7.5.2014

..... Zuzana Anna

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihledne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce je zaměřena na nedobytné pohledávky ve společnosti XY s.r.o., jejich právní řešení s dopadem na daně a účetnictví. V teoretické části jsou stručně charakterizovány pohledávky, způsoby rozdělení a ocenění. Dále jsou uvedeny způsoby, jak pohledávkám předcházet, a popsány možnosti mimosoudního i soudního řešení nedobytných pohledávek. Samostatná kapitola se zabývá insolvenčním řízením. V praktické části jsou analyzovány pohledávky společnosti XY s.r.o. a uvedeny konkrétní příklady řešení nedobytných pohledávek s dopadem na daně a účetnictví. V závěru je uveden návrh na zlepšení řízení pohledávek v této společnosti.

Klíčová slova: nedobytné pohledávky, daně, účetnictví, insolvenční řízení, exekuční řízení

ABSTRACT

The bachelor thesis is focused on unrecoverable receivables in the company XY s. r. o., their juristic solution and their impact on taxes and accounting. In the theoretical part of my thesis there is a brief characterization of what receivables are, the ways they are divided and given value. Further on are written ways how to prevent unrecoverable receivables and possibilities of out-of-court and judicial solutions of unrecoverable receivables. An independent chapter is dedicated to insolvency proceeding. In the practical part are analysed the receivables of XY s.r.o. and are given examples of solutions of unrecoverable receivables and their impact on taxes and accounting. In the conclusion of my work is a proposal on how to improve the management of receivables in this company.

Keywords: unrecoverable receivables, taxes, accounting, insolvency proceedings, enforcement proceedings

Tímto bych chtěla poděkovat mé vedoucí bakalářské práce paní inženýrce Evě Kuderové za odbornou pomoc při psaní této práce. Velmi děkuji také mé rodině a přátelům za podporu, porozumění a trpělivost.

„Nikdo se nerodí moudrým.“ – Seneca

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1 POHLEDÁVKA	14
1.1 LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	14
1.2 ROZDĚLENÍ POHLEDÁVEK	14
1.2.1 Dlouhodobé pohledávky	14
1.2.2 Krátkodobé pohledávky	15
1.3 OCEŇOVÁNÍ POHLEDÁVEK	15
1.3.1 Jmenovitá hodnota	15
1.3.2 Pořizovací cena	15
1.3.3 Reálná hodnota.....	15
1.3.4 Moderní pohled na oceňování pohledávek	16
1.4 ZÁKAZ KOMPENZACE	16
1.5 DĚLKA PROMLČECÍ LHŮTY	16
2 ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU PRÁVA	18
2.1 PREVENTIVNÍ ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK	18
2.1.1 Smlouva.....	18
Nový občanský zákoník.....	19
Smlouva podle NOZ	19
2.1.2 Záloha.....	19
2.1.3 Zástavní právo	20
2.1.4 Smluvní pokuta	20
2.1.5 Směnky.....	21
Směnka vlastní	21
Směnka cizí.....	21
2.2 ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI MIMOSOUDNÍ CESTOU	22
2.2.1 Inkasní kancelář	22
2.2.2 Uznání závazku	23
2.2.3 Notářský zápis	24
2.2.4 Zajištění pohledávek exekucním zápisem.....	24
2.2.5 Zápočet pohledávek	24
2.2.6 Postoupení pohledávek.....	25
2.2.7 Rozhodčí řízení	25
Rozhodčí řízení ad hoc	25
Rozhodčí řízení institucionální	26
2.2.8 Mediační řízení.....	26
2.3 ZAJIŠTĚNÍ POHLEDÁVEK PO SPLATNOSTI SOUDNÍ CESTOU	26
2.3.1 Soudní řízení	26
Platební rozkaz.....	27
2.3.2 Pohledávky v insolvenčním řízení	27
2.3.3 Exekuční řízení.....	27
2.3.4 Exekuční tituly	29

3	INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ.....	30
3.1	KONKURS	30
3.1.1	Majetková podstata	31
3.1.2	Konečná zpráva	32
3.1.3	Zrušení konkursu.....	32
3.1.4	Nepatrný konkurs	33
3.2	REORGANIZACE.....	33
3.2.1	Věřitelé	34
3.2.2	Reorganizační plán.....	35
3.2.3	Možnosti reorganizace	35
3.3	ODDLUŽENÍ	36
3.3.1	Návrh.....	36
3.3.2	Formy oddlužení	37
	Oddlužení ve formě splátkového kalendáře.....	37
	Oddlužení ve formě zpeněžení majetkové podstaty	37
3.4	MORATORIUM	38
4	ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU DANÍ	39
4.1	ZÁKON ČNR Č. 593/1992 SB., O REZERVÁCH PRO ZJIŠTĚNÍ ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMŮ.....	39
4.1.1	Opravná položka podle ZoR	39
4.1.2	§ 8 Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení.....	40
4.1.3	§ 8a a 8c Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994.....	40
4.1.4	Odpis pohledávek.....	41
5	ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU ÚČETNICTVÍ	42
5.1	VZNIK POHLEDÁVKY	42
5.2	OPRAVNÉ POLOŽKY K POHLEDÁVKÁM	42
5.3	ODPIS POHLEDÁVEK	43
II	PRAKTICKÁ ČÁST	44
6	PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI.....	45
6.1	MAJETKOVÁ STRUKTURA SPOLEČNOSTI XY.....	45
6.2	FINANČNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI XY	46
7	ANALÝZA POHLEDÁVEK VE SPOLEČNOSTI XY, S.R.O.....	48
7.1	UKAZATELE AKTIVITY.....	48
7.2	POHLEDÁVKY PO SPLATNOSTI	48
8	NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY – DLUŽNÍK A	52
8.1	DAŇOVÉ A ÚČETNÍ ŘEŠENÍ ÚSPĚŠNÉHO INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ.....	55
8.2	DAŇOVÉ A ÚČETNÍ ŘEŠENÍ NEÚSPĚŠNÉHO INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ	56
9	NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY – DLUŽNÍK B.....	58
9.1	NÁKLADY EXEKUCE	60
9.2	ÚČETNÍ ŘEŠENÍ ÚSPĚŠNÉ EXEKUCE.....	60

10	NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY - DLUŽNÍK G.....	61
10.1	CHYBNÝ POSTUP SPOLEČNOSTI XY	61
10.2	DAŇOVÝ DOPAD	62
10.3	ÚČETNÍ DOPAD	63
11	VÝHODY A NEVÝHODY JEDNOTLIVÝCH PRÁVNÍCH ŘEŠENÍ	65
11.1	INKASNÍ KANCELÁŘ.....	65
11.2	ZÁPOČET POHLEDÁVKY	66
11.3	ROZHODČÍ ŘÍZENÍ.....	66
12	NÁVRH NA ZLEPŠENÍ ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK	68
12.1	ŘEŠENÍ SOUČASNÉHO STAVU NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK	68
12.2	ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK V BUDOUCNU	69
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	73
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK.....	77

ÚVOD

Bakalářská práce je zaměřena na téma nedobytných pohledávek z pohledu práva, daní a účetnictví, neboť v současném podnikatelském prostředí je tato problematika velmi často diskutována, působí společnostem nemalé finanční problémy, a proto bylo zvoleno toto velmi aktuální téma. V rámci globalizace jsou obchodní vztahy velmi propojené, a proto se mohou i společnosti s dobrou platební morálkou dostat do druhotné platební neschopnosti a díky jejímu neřešení a prohloubení se mohou v obdobné situaci ocitnout i další s ní spolupracující společnosti. Tímto se vytvoří začarovaný kruh, ze kterého je velmi obtížná cesta ven, což má za následek zhoršení celkové ekonomické situace, které neprospívá žádnému podnikatelskému subjektu.

Nedobytná je ta pohledávka, která má velký předpoklad, že již nebude nikdy uhrazena. V případě neřešení nezaplacených pohledávek odběratelem, by se teoreticky mohly stát všechny pohledávky nedobytnými již v době jejich vzniku. Proto je dobré, aby každá společnost měla přesný postup, kterého se bude držet a postupovat tak, aby nedošlo k neuhrazení pohledávek, popřípadě pokud tento stav nastane, aby byl zvolen ten nejoptimálnější a nejekonomičtější postup při jejich vymáhání. Rovněž velmi důležité je i to, aby se každý podnikatelský subjekt snažil platební neschopnosti předcházet zvolením ideálního počtu odběratelů, kteří mají předpoklad úhrady svých závazků v termínu splatnosti, aby docházelo k prověřování si nových zákazníků v dostupných databázích z hlediska jejich platební morálky a finanční kondice, neboť náklady na selekci nových odběratelů jsou daleko menší než náklady na vlastní vymáhání pohledávek v případě jejich neuhrazení.

Hlavním cílem této bakalářské práce je navrhnout efektivní způsob řešení nedobytných pohledávek, který je prezentován na příkladu společnosti XY s.r.o. s dopadem na daně a účetnictví. Prostředkem k dosažení hlavního cíle je analýza pohledávek, která je velmi důležitá, neboť jen s dobře zpracovanými daty lze provádět závěry a vybrat vhodný způsob řešení nastalé situace. Druhotným cílem je navrhnout efektivní postup při správě pohledávek, což je významné zejména z hlediska časového, aby byly veškeré pohledávky řešeny co nejlépe a nedocházelo k žádné časové prodlevě znamenající zvýšení rizika nedostupnosti pohledávky. Podstatnou roli zde samozřejmě hrají i náklady na vymožení pohledávky ve vztahu k její výši, které jsou leckdy rozhodujícím faktorem při postupu a dalším způsobu řešení nedobytných pohledávek.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část, v teoretické jsou popsány pohledávky všeobecně a taktéž i způsoby, kterými lze řešit nedobytné pohledávky z pohledu právního, daňového a účetního. Právní řešení mají dopad do účetnictví a projeví se i v daních. Praktická část je zaměřena na konkrétní situaci ve společnosti XY s.r.o., kdy pomocí horizontální a vertikální analýzy a ukazatelů aktivity je blíže popsána situace ve společnosti. Na základě těchto analýz jsou navržena konkrétní právní řešení u jednotlivých dlužníků a je popsán jejich dopad na daně a účetnictví.

Tato bakalářská práce by mohla být přínosná i pro ostatní společnosti, které by se na příkladu společnosti XY s.r.o. mohly ztotožnit s navrženými řešeními, neboť všechny způsoby jsou zde zákonně ošetřeny a tudíž by jim postup při řešení a vymáhání pohledávek mohl pomoci s orientací v tomto složitém rozhodovacím řízení. V každé společnosti by se lišila pouze čísla, ale v zásadě by byl postup při zadání správných dat vždy totožný a znamenal by pro společnost nalezení toho nejefektivnějšího postupu při vymáhání pohledávek.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 POHLEDÁVKA

Pohledávka představuje majetkové právo na úhradu peněz. Obvykle vzniká při prodeji na fakturu v obchodních společnostech. Společnost si zároveň při prodeji na fakturu ve svém účetnictví zaúčtuje výnos. Pohledávka může také vzniknout jako nárok na zboží nebo službu v případě, že společnost zaplatí zálohu před dodáním zboží či služby. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 90) V anglické literatuře (Wild, 2008, s. 282) jsou pohledávky charakterizovány jako splatné částky od jiné strany, které mohou vznikat z titulu prodeje, nesplacených úroků a nájemného nebo pohledávek za zaměstnanci. Mohou mít také podobu směnek. Pohledávka tedy představuje nárok podniku na plnění. (Bokšová, 2013, s. 388)

1.1 Legislativní úprava

- a) Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen ZoÚče)
- b) Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví
- c) České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb.

1.2 Rozdělení pohledávek

Z hlediska doby splatnosti pohledávek jsou pohledávky členěny na dlouhodobé a krátkodobé. Pohledávky mohou být také členěny podle jednotlivých dlužníků. V účetních výkazech jsou vykazovány jako pohledávky za upsaný základní kapitál, pohledávky z obchodních vztahů, pohledávky za společníky a zaměstnanci, pohledávky za státem. Dalším typem pohledávek mohou být poskytnuté provozní zálohy např. na dodávku zboží nebo služeb, ale také zálohy na dlouhodobý hmotný nebo nehmotný majetek. Zase je důležité brát v potaz faktor času a podle něj klasifikovat pohledávky jako dlouhodobé nebo krátkodobé. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 90-91; Bokšová, 2013, s. 389)

1.2.1 Dlouhodobé pohledávky

Dlouhodobé pohledávky jsou takové pohledávky, jejichž splatnost v době uzavření smlouvy o splatnosti pohledávky je delší než jeden rok. Nezahrnují se zde krátkodobé pohledávky po lhůtě splatnosti delší než jeden rok. (Müllerová, 2009, s. 162)

1.2.2 Krátkodobé pohledávky

Krátkodobé pohledávky se vyznačují tím, že splatnost v době uzavření smlouvy o splatnosti pohledávky je kratší než jeden rok. Jak již bylo uvedeno, mezi krátkodobé jsou zařazeny i ty, které jsou po době splatnosti delší než jeden rok. (Müllerová, 2009, s. 165)

1.3 Oceňování pohledávek

Podle § 24 ZoÚče musí být pohledávky jako i ostatní majetek a závazky oceněny v okamžiku uskutečnění účetního případu a ke konci rozvahového dne nebo k jinému okamžiku, ke kterému se sestavuje účetní závěrka.

Pohledávky mohou být oceněny v různých cenách, jak uvádí ZoÚče. Zaleží v jaké době a situaci je o pohledávce účtováno. (Česko, © 1998-2014c)

1.3.1 Jmenovitá hodnota

Podle § 25 ZoÚče jsou jmenovitou hodnotou oceňovány pohledávky při jejich vzniku. Jedná se o pohledávky, které nejsou určeny k obchodování. Ve stejné výši je souvztažně záúčtován i výnos společnosti. (Česko, © 1998-2014c; Bokšová, 2013, s. 396)

Pokud tedy společnost uskuteční prodej služeb na fakturu za 10 000 Kč, vznikne jí pohledávka za 10 000 Kč a souvztažně výnos za 10 000 Kč.

1.3.2 Pořizovací cena

Podle § 25 ZoÚče jsou pohledávky oceňovány pořizovací cenou při nabytí za úplaty nebo vkladem. Pořizovací cena se skládá z ceny pořízení a nákladů spojených s pořízením. (Česko, © 1998-2014c)

Při pořízení materiálu může být příkladem vedlejších pořizovacích nákladů přeprava a pojištění. Při pořízení pohledávek může být pro společnost vedlejším pořizovacím nákladem v rámci nákupu provize makléři. Celková cena pohledávky se tedy bude skládat z hodnoty pohledávky a např. provize makléře.

1.3.3 Reálná hodnota

Podle § 27 ZoÚče jsou reálnou hodnotou oceňovány pohledávky, které účetní jednotka nabyla a určila k obchodování. Za reálnou hodnotu se považuje tržní hodnota, ocenění kvalifikovaným odhadem nebo posudkem znalce. V některých případech se pohledávky oceňují podle zvláštního právního předpisu. (Česko, © 1998-2014c)

1.3.4 Moderní pohled na oceňování pohledávek

Majitel pohledávky by měl stanovit cenu pohledávky podle nejlepších možných prostředků. Hodnota pohledávky se v rámci její existence může měnit. I v případě zajištění by si měl majitel kontrolovat hodnotu zajištění. Může totiž nastat situace, že pohledávka bude kryta např. nemovitostí, ale ceny nemovitostí klesnou. Tím pádem by se tato situace měla projevit i v hodnotě pohledávky v účetnictví. Samozřejmě účetní jednotka musí dodržovat zásadu opatrnosti. V rámci inventarizace by tedy měly být i pohledávky testovány na snížení hodnoty. (Schönfeld, 2011; Bokšová, 2013, s. 396)

1.4 Zákaz kompenzace

Pro pohledávky a závazky platí zákaz kompenzace. Nelze běžně vzájemně kompenzovat tyto dvě položky v účetnictví. Tedy nelze v účetnictví vykázat závazek 100, pokud jsou pohledávky v hodnotě 100 a závazky 200. Existují ovšem výjimky. V případě, že existuje pohledávka a závazek vůči stejné fyzické nebo právnické osobě, které mají splatnost do jednoho roku a jsou vedeny ve stejných měnách, může se provést kompenzace. Dalším případem, kdy mohou být pohledávky a závazky vzájemně kompenzovány, jsou doměrky a vratky daní např. DPH. V oblasti daní se kompenzace provádí běžně. (Šteker a Otrusinová, 2013, s. 92)

1.5 Délka promlčecí lhůty

Podle zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen NOZ), § 629 a § 630, trvá promlčecí lhůta tři roky pro závazky, které vznikly po 1.1.2014. Majetkové právo se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy dospělo. Strany si mohou sjednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu než jakou stanovuje zákon. Nejméně však musí trvat jeden rok a nejdéle patnáct let. (Česko, 2012 s. 1095)

Do 1.1.2014 délku promlčecí lhůty řešily dva zákony - zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen ObchZ) a zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále jen ObčZ). Závazky, které vznikly před tímto datem, se pořád řídí starými právními předpisy, a proto je nutné tuto skutečnost brát v potaz.

Podle § 397 ObchZ trvá délka promlčecí doby čtyři roky, pokud ObchZ nestanoví jinak. § 401 ObchZ stanovuje: Strana, vůči které se právo promlčuje, může písemným prohlášením druhé straně prodloužit promlčecí dobu, a to i opakovaně. Celková promlčecí

doba nesmí být delší než deset let od doby, kdy počala poprvé běžet. (Česko, © 1998-2014b)

Podle § 101 ObčZ je promlčecí doba tříletá a začíná běžet v okamžik, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé. Tato doba se použije v situaci, pokud není v dalších předpisech stanoveno jinak. I podle ObčZ se stanovuje desetiletá absolutní promlčecí lhůta. (Česko, © 1998-2014a)

2 ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU PRÁVA

Pro společnost je lepší nedobytným pohledávkám předcházet, proto je potřebné vynaložit maximální úsilí k tomu, aby vůbec nenastala situace, že by pohledávky nebyly uhrazeny. Proto budou uvedeny některé možnosti, které by právě předcházely nedobytnosti pohledávek.

2.1 Preventivní zajištění pohledávek

Pohledávky lze zajistit různými instrumenty. K níže uvedeným patří také zjišťování informací o protistraně, pojištění pohledávek, ručení, bankovní záruka, dokumentární inkaso a akreditiv, zajišťovací převod práva, faktoring, forfaiting, sekuritizace a kapitalizace pohledávek. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s 12-42) Záleží ovšem na každé společnosti, jaké zajištění použije. Musí se brát v potaz velikost společnosti a objem fakturovaných částek, aby nedocházelo k situaci, že zajištění pohledávky bude stát společnost víc peněz, než skutečnost, že by pohledávka nebyla zaplacená.

Za alternativní metody řešení sporů se mohou považovat podle Winterové (2006, s. 673-684) opětová jednání (renegociace), zprostředkování (mediace), rozhodčí řízení, institucionalizovaná arbitráž a arbitráž ad hoc nebo miniproces.

Níže budou uvedeny možnosti, které mohou využít snad všechny společnosti, aby předcházely nedobytnosti pohledávek.

2.1.1 Smlouva

Jak uvádí Pilátová a Richter (2011, s. 8) už od dob římského práva platí zásada – jasné smlouvy dělají dobré přátele. Přípravě smlouvy je potřeba věnovat velkou pozornost, zejména přesnému označení stran, které je možné ověřit v živnostenském listu nebo v obchodním rejstříku. Co se týče následného vymáhání pohledávky, je důležitý hlavně obsah smlouvy, dodací a platební podmínky. Při sestavování smlouvy je nutné volit jednoznačné výrazy, aby nedocházelo k mnohoznačnému výkladu. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 12) Mohla by totiž nastat situace, že pokud by v kupní smlouvě nebyla ujednána částka, mohlo by se na tuto smlouvu pohlížet jako na smlouvu darovací. Smlouvy se totiž posuzují podle obsahu.

Některé společnosti nabízejí vzory smluv. Při velkých kontraktech toto není ideální způsob tvorby smluv. Záleží na konkrétních podmínkách a i malé odlišnosti mohou později

způsobit velké problémy. Proto je dobré se zaměřit přímo na zákonné normy a podle nich si ujednat dispozitivní ustanovení, které ovšem nemohou být v rozporu se zákonnými normami. (Pilátová a Richter, 2011, s. 8)

Jelikož vešel v platnost NOZ, musí společnosti rozlišovat smlouvy, které vznikly před 1.1.2014 a po 1.1.2014.

Nový občanský zákoník

Podle § 3073 NOZ je řešen časový nesoulad starých a nových smluv. Práva ze zajištění závazku vzniklá před dnem nabytí NOZ se posuzují až do svého zániku podle dosavadních právních předpisů. Strany se ovšem mohou dohodnout, že budou postupovat podle NOZ od nabytí jeho účinnosti. (Česko, 2012, 1352-1353)

Smlouva podle NOZ

Od 1.1.2014 se nově vzniklé smlouvy musí řídit podle NOZ. Smlouva musí být uzavřena v souladu s NOZ, aby se předešlo možnosti, že by smlouva byla neplatná. NOZ upravuje problematiku smluv §1724-1788. „Smlouvou projevují strany vůli zřídit mezi sebou závazek a řídit se obsahem smlouvy.“ Z návrhu na uzavření smlouvy musí být zřejmé, že návrhovaatel smlouvy má v úmyslu uzavřít smlouvu s osobou, které uzavření smlouvy navrhuje. Smlouva se vždy posuzuje podle obsahu. Nabídku lze zrušit i v případě, že je neodvolatelná, za předpokladu, že druhé straně bude vyjádřena vůle o zrušení nabídky před jejím doručením nebo zároveň s ní. Nabídka se přijme, pokud druhá strana projeví včas souhlas. Mlčení nebo nečinnost se za přijetí smlouvy nepovažuje. Zúčastněným stranám je ponechána možnost potvrdit smlouvu písemně, pokud je smlouva uzavřena v jiné než písemné podobě. Smlouva strany zavazuje. Lze ji změnit nebo zrušit jen se souhlasem všech stran, anebo z jiných zákonných důvodů. Vůči jiným osobám smlouva působí jen v případech stanovených v zákoně. (Česko, 2012, 1208-1212)

2.1.2 Záloha

Podle §1807 NOZ se má za to, že co dala jedna strana druhé straně před uzavřením smlouvy, je záloha. (Česko, 2012, s. 1217)

V současné době je používání zálohových plateb velmi rozšířeno a oblíbeno. Zálohou může být zaplacená část smluvené ceny nebo i celková cena smluvené dodávky. Výše zálohy není upravena žádným zákonem, a proto výše zálohy závisí pouze na dohodě mezi

odběratelem a dodavatelem. Záloha se v závislosti k DPH nepovažuje za zdanitelné plnění. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 15; Pilátová a Richter, 2011, s. 24)

2.1.3 Zástavní právo

Podle Pilátové a Richtera (2011, s. 18-19) je zástavní právo nejspolehlivějším nástrojem pro zajištění pohledávek při minimálních nákladech. Je nutné, aby mělo toto ujednání písemnou podobu a mělo zákonné náležitosti. Tato smlouva je dobrovolným ujednáním zúčastněných stran. Ve smlouvě musí být určen předmět zástavního práva a zajišťovaná pohledávka. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 17-18)

Zástavní právo je nově upraveno NOZ § 1309-1394. V rámci zajištění vznikne oprávněnému nárok prodat zastavenou věc, pokud dlužník neuhradí svůj dluh řádně a včas. Není-li ujednáno jinak, je ze zpeněžení zástavy uhrazeno i příslušenství pohledávky. Zástavou může být nemovitý i movitý majetek, se kterým se dá obchodovat. Zástava nemovitého majetku se zanese do katastru nemovitostí, movité věci se uloží u třetí strany (uschovatele). (Česko, 2012, s. 1166; Pilátová a Richter, 2011, s. 18)

Zástavní právo se nepromlčí dříve než pohledávka. Promlčení pohledávky nebrání v uspokojení ze zástavy. Zástavní právo se nepromlčí, pokud má oprávněný věc u sebe nebo u třetí osoby. (Česko, 2012, s. 1093)

2.1.4 Smluvní pokuta

Smluvní pokuta je právně upravena v NOZ § 2048-2052. Smluvní pokuta je náhradou škody při porušení povinností, kterou se zúčastněné strany sjednaly. Lze jí zajistit pozdní zaplacení nebo dodávku zboží, vady díla apod. Dohoda o smluvní pokutě musí být uzavřena písemně a může v ní být stanoveno, že pokuta bude plněna v nepeněžitém plnění. Dlužník není povinen smluvní pokutu uhradit, pokud není odpovědný za zavinění. Smluvní pokuta by měla být stanovena ve výši, která odpovídá významu a hodnotě uzavíraného obchodu. Maximální hranice není nikde stanovena, ale měla by být v souladu s obecně uznávanými zásadami a neměla by odporovat dobrým mravům. Nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud snížit. (Česko, 2012, s. 1244; Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 26-28; Pilátová a Richter, 2011, s. 20-21)

Zaplacení smluvní pokuty nezabavuje dlužníka povinnosti zaplatit svůj dluh. (Česko, 2012, s. 1244)

2.1.5 Směnky

Směnka je cenný papír, pokud jsou dodrženy zákonem stanové náležitosti. Je oblíbeným platebním nebo zajišťovacím prostředkem, má tedy dvě funkce. Platební funkce je taková, že v okamžiku splatnosti dojde k zaplacení pohledávky. Zajišťovací funkce je taková, že směnka slouží jako pojistka. V případě, že dlužník zaplatí ve stanové lhůtě, směnka zaniká. Je velmi jednoduše využívána, protože zákon č. 191/1950 Sb., směnečný a šekový, ve znění pozdějších předpisů jasně udává požadované náležitosti směnky. Využívají se i v mezinárodním obchodě a jsou upravovány společnými úmluvami. Směnky se dělí v základním členění na směnky vlastní a směnky cizí. Podle údaje splatnosti se směnky dělí na vistasměnky, lhůtní vistasměnky, datosměnky a směnky fixní (denní). Mohou obsahovat i další informace, které zákon nevyžaduje, např. rektadoložky, měnové doložky, presentační doložky nebo hodnotové doložky. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 28-30; Bokšová, 2013, s. 408)

Směnka vlastní

Náležitosti směnky vlastní jsou popsány v § 75 zákona směnečného a šekového.

„Vlastní směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, ve kterém je tato listina sepsána;
2. bezpodmínečný slib zaplatit určitou peněžitou sumu;
3. údaj splatnosti;
4. údaj místa, kde má být zaplaceno;
5. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno;
6. datum a místo vystavení směnky;
7. podpis výstavce.“ (Česko, 1950, s. 758)

Směnka cizí

Náležitosti směnky cizí jsou popsány v § 1 zákona směnečného a šekového.

„Cizí směnka obsahuje:

1. označení, že jde o směnku, pojaté do vlastního textu listiny a vyjádřené v jazyku, v kterém je tato listina sepsána;
2. bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou peněžitou sumu;

3. jméno toho, kdo má platit (směnečníka);
4. údaj splatnosti;
5. údaj místa, kde má být placeno;
6. jméno toho, komu nebo na jehož řad má být placeno;
7. datum a místo vystavení směnky;
8. podpis výstavce.“ (Česko, 1950, s. 749)

2.2 Zajištění pohledávek po splatnosti mimosoudní cestou

V situaci, kdy uplyne doba splatnosti pohledávky, je důležité, aby si společnost dobře rozmyslela následující postup. Zda má význam vymáhat pohledávky soudní cestou a nést riziko, že bude muset hradit náklady spojené se soudním řízením v případě neúspěšného řízení nebo přistoupit k méně progresivním řešením. Pro každého podnikatele je ideální situace, kdy má co nejmenší náklady a obdrží nejlépe celou dlužnou částku. Existuje několik způsobů řešení mimosoudní cestou, které budou uvedeny níže. Dříve než se ovšem přistoupí k těmto způsobům, měla by se společnost snažit vymoci pohledávky vlastním úsilím. Pokud by i přes veškeré úsilí společnosti nebylo dosaženo úhrady pohledávek, bylo by přistoupeno k těmto řešením.

2.2.1 Inkasní kancelář

V prvním kroku je důležité si ujasnit, zda vymáhat pohledávky pomocí externistů nebo zvolit vlastní pracovníky. V rámci interních oddělení dělá tuto činnost obvykle obchodní nebo účetní oddělení. Dochází zde ovšem ke střetu zájmu. Jak má obchodní oddělení v budoucnu uzavírat s neplatiči smlouvy, pokud je upomíná o zaplacení. Účetní oddělení má zase své termíny v rámci roku, které musí dodržovat, a proto odsouvá vymáhání pohledávek na neurčito. I když se jedná o důležitou činnost, je odkládána. (Pilátová a Richter, 2011, s. 36)

Inkasní kancelář vymáhá nedobytné pohledávky za společnost. Je důležité umět vyčíslit náklady na vlastní vymáhání pohledávek a porovnat je s provizí pro inkasní kancelář. Pro společnost je obvykle složitější vyčíslit vzniklé náklady, nejsou v účetnictví samostatně evidovány, mohou být v účetnictví zobrazeny v podobě mzdových nákladů, cestovním, poštovním, nákladech na právní služby apod. Náklady, které vzniknou v rámci použití inkasních služeb, jsou podloženy daňovým dokladem, tím pádem jsou daňově uznatelným nákladem, což vede ke snížení základu daně. Kvalitní inkasní kanceláře poskytují pro své

klienty i další služby jako jsou např. kompletní správa pohledávek, vyplňování formulářů pro soud, zajišťování informací pro soud, jednání s právníky. Inkasní kancelář je ovšem potřeba prověřit. Dochází k případům, kdy inkasní kancelář požadovala od společnosti zálohu, ale žádné úkony v rámci inkasa pohledávek už nevykonala. Proto je tedy dobré ověřit si zvolenou inkasní kancelář na menším objemu pohledávek. Zvolená inkasní kancelář by měla postupovat podle etického kodexu Asociace inkasních agentur. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 43; Pilátová a Richter, 2011, s. 36-42)

2.2.2 Uznání závazku

Uznání závazku je nejsnadnějším způsobem právního zajištění. Tento okamžik může mít v rámci vymáhání pohledávek důležitou roli. Hlavně v případě, pokud věřitel ztratí některé důležité dokumenty. Uznání závazku spočívá v prohlášení dlužníka, který dokumentem, který má předepsané náležitosti, uznává svůj závazek. Z toho plyne skutečnost, že závazek dříve opravdu existoval a nemůže docházet k pochybám o vlastní existenci dluhu. Může ovšem nastat situace, že dlužník bude chtít domněnku o existenci dluhu vyvrátit, v takovém případě ovšem nese důkazní břemeno dlužník. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 43-44)

Uznání závazku do 1.12.2014 bylo možno provést pouze písemně. Jelikož byly dvě právní úpravy, rozlišovalo se uznání dluhu podle ObčZ a uznání závazku podle ObchZ. Jak již bylo řečeno, platí i staré zákonné normy až do zániku skutečností z nich vzniklých, pokud si strany neujednaly jinak. Proto je nutné brát i nadále v potaz tyto skutečnosti. Nová promlčecí doba od uznání podle ObčZ byla deset let a podle ObchZ čtyři roky. Uznání dluhu šlo provést pouze na základě smlouvy, za uznání závazku se považovalo i placení úroků nebo částečné plnění. (Pilátová a Richter, 2011, s. 19-20)

Uznání dluhu řeší od 1.1.2014 obdobně i NOZ, který uznání dluhu upravuje § 2053 a 2054 a lze jej provést v písemné formě. Tímto se vyjádří skutečnost, že dluh v době uznání skutečně trval. Placení úroků a částečné plnění lze považovat také za uznání dluhu. (Česko, 2012, s. 1244)

Délka promlčecí doby pro závazky vzniklé od 1.1.2014 se řídí § 639 NOZ a trvá deset let ode dne, kdy k uznání došlo. (Česko, 2012, s. 1096)

2.2.3 Notářský zápis

Tento způsob zajištění je vhodný v případě, že se jedná o vyšší částku a společnost nehodlá investovat velké finanční prostředky do soudních poplatků. Notářský zápis zajišťuje právní uznání dluhu. Notářský zápis zajišťuje vysokou právní jistotu. V případě, že dlužník nezaplatí, může započít vedení exekuce proti dlužníkovi na základě žádosti věřitele bez další žaloby. Na základě notářského zápisu nelze uplatňovat zákonné opravné položky. Notářský zápis lze uzavřít na základě dobré vůle poskytovatele v situaci, kdy je pohledávka již splatná. Tímto krokem poskytne dlužníkovi dodatečnou lhůtu. Pokud se připojí doložka přímé vykonatelnosti, je notářský zápis vykonatelným titulem. Věřitel tedy nemusí podstupovat zdlouhavé soudní řízení, ale může přistoupit k výkonu rozhodnutí. Může si například najmout služby soukromého exekutora. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 45-46)

2.2.4 Zajištění pohledávek exekučním zápisem

Tento zápis vzniká v době uzavření smlouvy. Jedná se zajištění pohledávky. Pokud dlužník svůj závazek řádně a včas nesplní, přejde se k vymáhání pohledávky pomocí exekuce. Díky tomuto kroku se ušetří čas i finanční prostředky, protože již není nutné absolvovat zdlouhavé soudní řízení. Exekuční zápis má charakter exekučního titulu. Pokud dlužník splní svůj závazek řádně a včas, nehrozí mu žádné nebezpečí. Tedy neproběhne exekuce. Exekuce by proběhla až za předpokladu, že by dlužník svůj závazek neuhradil. Poté záleží, jaký má dlužník majetek. Typickým příkladem úhrady dluhu pomocí exekuce je prodej movitých a nemovitých věcí, srážky ze mzdy apod. Je ovšem možné, že dlužník nebude mít žádný majetek, který by se dal zpeněžit, a tedy závazek uhrazen nebude. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 46-47)

2.2.5 Zápočet pohledávek

Od 1.1.2014 řeší NOZ započtení § 1982 – 1991. Zápočet pohledávek do 1.1.2014 upravoval ObchZ § 358 – 364.

K započtení může dojít pouze u pohledávek, které by bylo možné uplatnit před soudem. Pokud si strany vzájemně dluží plnění stejného druhu, může každá z těchto stran prohlásit vůči druhé straně, že svoji pohledávku započítává. Započtení lze provést v době, kdy lze požadovat upokojení vlastní pohledávky a plnit svůj vlastní dluh. Započtením se pohledávky vyruší v rozsahu, v jakém se kryjí. (Česko, 2012, s. 1237-1238)

Tento zápočet lze provést na základě smlouvy, kterou musí podepsat statutární orgány společnosti. V případě, že jedna strana nespolupracuje, lze provést tzv. jednostranný úkon. Tedy jedna strana projeví vůli směřující k započtení. Po vzájemném zápočtu je nutné pozorovat dopady, které vedou do oblasti účetnictví a daní. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 47-48).

2.2.6 Postoupení pohledávek

Dříve bylo postoupení pohledávek upraveno ObčZ § 554, nyní je tato problematika upravena § 1879-1887 NOZ.

Postoupení pohledávky je jinak známo jako cese. Tento způsob se používá běžně v podnikatelské praxi. „Účelem je zajistit prostřednictvím postoupené pohledávky splnění jiné pohledávky, anebo zajištění hotových peněžních prostředků, jeví-li se postupovaná pohledávka za dlužníkem jako dlouhodobá.“ V případě postoupení pohledávky jinému subjektu za úplatu musí postupující počítat s faktem, že mu bude sraženo skonto z hodnoty pohledávky. (Pilátová a Richter, 2011, s. 22)

Věřitel může celou pohledávku nebo její část postoupit smlouvou jiné osobě. Souhlas dlužníka není vyžadován. (Česko, 2012, s. 1228)

2.2.7 Rozhodčí řízení

Strany se v písemné smlouvě dohodnou, že případné spory nebudou řešeny u soudu, ale pomocí neutrální třetí strany (rozhodčího soudu nebo rozhodce, kterého si strany zvolí). Tato třetí strana později vydá rozhodnutí, které bude závazné a vykonatelné. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 51)

Rozhodčí řízení ad hoc

V tomto případě rozhoduje jedna nebo více osob, které si strany zvolí samy. Počet osob musí být vždy lichý. Rozhodci musí být nestranní a nezávislí. Ovšem i za těchto předpokladů může být řízení ad hoc velmi nebezpečné. Rozhodce může být ve svém jednání nečinný a zúčastněné strany nemají pravomoc donutit rozhodce ke skončení řízení. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 51)

Rozhodčí řízení institucionální

V tuzemské i zahraniční praxi je více využíváno institucionálního řízení. Toto řízení probíhá u rozhodčího soudu, kde je zajištěno kvalifikované rozhodnutí, neboť lze pracují osoby, které mají určitou kvalifikaci. Existují tři stálé rozhodčí soudy:

- a) Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky
- b) Burzovní rozhodčí soud
- c) Burzovní rozhodčí soud pro komoditní burzy. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 52)

Rozhodčí řízení má velkou výhodu, je rychlé oproti soudům a neveřejné. Jedná se o jednoinstanční rozhodnutí. Rozhodnutí rozhodce má stejnou váhu jako rozsudek soudu. Proti tomuto ujednání se nelze odvolat. Strany, které nesouhlasí, mají možnost nechat rozhodčí nález přezkoumat. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 52-54)

2.2.8 Mediační řízení

Jedná se o alternativní řešení sporu za pomoci třetí osoby – mediátora. Tato metoda se používá za předpokladu, že se strany chtějí dohodnout. Právě v tom jim pomůže odborník v osobě mediátora. Mediátor pouze navrhuje řešení, ale nemá pravomoc rozhodnout. Na základě jednání může vzniknout smlouva, která již vymáhána být může. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 54-55).

2.3 Zajištění pohledávek po splatnosti soudní cestou

V případě, že společnost neuspěje ve vymáhání pohledávek vlastními silami ani mimosoudní cestou, nezbyvá jí nic jiného, než přistoupit k vymáhání pohledávek soudní cestou. Mimo čistě soudního řízení existují i některé další způsoby.

2.3.1 Soudní řízení

Jedná se o vymáhání pohledávky pomocí soudu. Je to proces od podání žaloby až po výkon soudního rozhodnutí. V případě potřeby se jedná i o přihlášení pohledávek do konkurzního řízení, podání návrhu na prohlášení konkurzu na majetek dlužníka. Před podáním žaloby si věřitel musí zjistit, na který soud se má vlastně obrátit. Tuto problematiku upravuje občanský soudní řád. Místně příslušný je soud odpůrce. Žaloba je začátkem soudního řízení a musí obsahovat předepsané náležitosti, jinak je neplatná. Součástí žaloby jsou i kopie souvisejících dokumentů.

Doručením žaloby soud je zahájeno soudní řízení. Je ukončeno:

- a) rozsudkem
- b) usnesením
- c) platebním rozkazem. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 56-57).

Platební rozkaz

O platebním rozkazu je rozhodnuto v případě, že dlužník nereaguje na upomínky. V návrhu platebního rozkazu nesmí věřitel opomenout i příslušenství k pohledávce (např. úroky z prodlení a náklady soudního řízení). Pozitivum platebního rozkazu je, že zajišťuje věřiteli nepromlčitelnost pohledávky deset let. Může ovšem nastat situace, kdy dlužník pohledávku neuhradí. V takové situace bude věřitel muset přistoupit k dalšímu opatření a svou pohledávku vymáhat pomocí exekuce. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 57).

2.3.2 Pohledávky v insolvenčním řízení

Tato problematika bude detailně popsána v kapitole 3 Insolvenční řízení.

2.3.3 Exekuční řízení

Exekuční řízení upravuje EŘ § 35-57.

V rámci exekučního řízení se používá nové označení stran. Z věřitele (dodavatele) se stává oprávněný dlužník a z dlužníka (odběratele) povinný. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 65)

Oprávněný dlužník si může zvolit sám exekutora. Nemusí spadat pod obvod oprávněného dlužníka ani věřitele. Ovšem musí se brát v potaz náklady exekučního řízení a následná dostupnost. Dalším rozhodovacím kritériem může být i samotná pověst exekutora. Oprávněný podá návrh na určení exekutora a soud ho následně pověří. Podle § 28 EŘ se úkony exekutora považují za úkony soudu. Podle § 35 EŘ se exekuční řízení zahajuje na základě návrhu (Česko, 2001, s. 3033, 3036). Návrh soudu lze provést také elektronicky. Musí být ovšem opatřen zaručeným elektronickým podpisem. Je důležité, aby povinný nevěděl o exekuci před samotným zahájením exekuce. Mohlo by se totiž stát, že by povinný některý svůj majetek odsunul, aby na něm nemohla být exekuce provedena. (Radkova, 2009, s. 125)

Exekuční řízení začíná v den, kdy exekuční návrh přišel přímo zvolenému exekutorovi, nebo příslušnému soudu s návrhem na určení exekutora. Pokud je povinný právnickou osobou, je místně příslušný soud, ve kterém má povinný sídlo. Pokud je povinný fyzickou

osobou, je místně příslušný soud, ve kterém má povinný trvalé bydliště. Místní příslušnost soudu řeší § 45 EŘ. Jakmile pověří soud exekutora, může začít provádět exekuční řízení. (Radkova, 2009, s. 125-126)

Jestliže jsou splněny všechny zákonem stanové podmínky, vydá soud do 15 dnů pověření. Nejpozději do 15 dnů ode dne doručení pověření zašle exekutor do vlastních rukou oprávněnému vyrozumění o zahájení exekuce. Jakmile má exekutor exekuci zapsanu do rejstříku zahájených exekucí, rozhodne o způsobu provedení exekuce. Musí zvolit způsob, který bude vhodný pro konkrétní řešení dané exekuce. Musí vzít v potaz výši dluhů a majetek povinného. Povinný již nesmí s tím majetkem dále nakládat, tedy převést ho na jinou osobu apod. Pokud povinný splní podmínky dány zákonem o EŘ je možné exekuci zastavit. (Česko, © 2010-2014)

Podle § 59 lze provést exekuci těmito způsoby:

„Exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést

- a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,
- b) příkázáním pohledávky,
- c) prodejem movitých věcí a nemovitých věcí,
- d) postižením závodu,
- e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitých věcech,
- f) správou nemovité věci,
- g) pozastavením řidičského oprávnění.

Způsob exekuce ukládající jinou povinnost než zaplacení peněžité částky se řídí povahou uložené povinnosti. Takovou exekuci lze provést

- a) vyklizením,
- b) odebráním věci,
- c) rozdělením společné věci,
- d) provedením prací a výkonů.

Exekuci prodejem zástavy lze pro zajištěnou pohledávku provést prodejem zastavených movitých věcí a nemovitých věcí.“ (Česko, © 2010-2014)

Ten, kdo má práva k věcem, na které se vztahuje exekuce, může požadovat vyškrtnutí věci ze seznamu do 30 dnů ode dne, kdy se dozvěděl o jejich zapsání. K opožděnému návrhu se již nepřihlíží. Exekutor rozhodne o vyškrtnutí věci do 15 dnů od doručení návrhu.

V § 87 je stanoveno, že náklady exekuce platí povinný. Pokud někdo zavíní zastavení exekuce, platí náklady exekuce i účastníků exekuce. Je-li povinný nemajetný, hradí účelně a paušálně vynaložené náklady oprávněný. Pro tuto situaci si oprávněný může předem sjednat s exekutorem výši účelně vynaložených výdajů. (Česko, © 2010-2014)

2.3.4 Exekuční tituly

Exekučním titulem je

- a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora,
- b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení,
- c) vykonatelný rozhodčí nález,
- d) notářský zápis se svolením vykonatelnosti,
- e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,
- f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny. (Česko, © 2010-2014)

Exekuční titul je podkladem, na základě kterého může být exekuce provedena. Oprávněný může podat na návrh exekuce až v okamžiku, kdy povinný nesplní, co mu exekuční titul uložil provést. (Bařinová a Vozňáková, 2007, s. 69).

Jak uvádí Radkova (2009, s. 88-89) lze exekuční tituly rozčlenit na peněžité a nepeněžité. Dále se mohou dělit podle druhu rozhodnutí – soudní, správní nebo jiné řízení. Mohou se také dělit podle území, kde byly vydány (na území ČR, ale i mimo ni). Hlavními exekučními tituly jsou rozsudky a usnesení. Dalšími důležitými exekučními tituly jsou platební rozkaz nebo směnečný, elektronický nebo evropský platební rozkaz. Účinky pravomocného rozsudku má i soudem schválený mír. Dále jsou podkladem pro výkon rozhodnutí vykonatelná rozhodnutí státních notářství, notářské a exekutorské zápisy, vykonatelná rozhodnutí orgánů veřejné správy.

3 INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

Nově řeší insolvenční řízení zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

§ 4 IZ udává způsoby řešení úpadku nebo hrozícího úpadku, kterými jsou

- a) konkurs
- b) reorganizace
- c) oddlužení a
- d) zvláštní způsoby řešení úpadku. (Česko, 2006, s. 2131)

Majitelé zajištěných pohledávek obvykle prosazují v rámci insolvenčního řízení konkurs. Zástava bude zpeněžena a insolvenční správce nemá důvod peníze zadržovat, tedy je vyplatí majiteli. Majitelé nezajištěných pohledávek ovšem zase budou prosazovat reorganizaci, protože jim tak vzrůstá naděje, že své peníze ještě někdy uvidí. Pokud je na společnost zahájeno insolvenční řízení, je pravděpodobné, že mnoho majetku společnost již nemá, a proto by majitelé nezajištěných pohledávek pravděpodobně žádné peníze nezískali. Dalším faktem ale je, že se mnoho společností reorganizovat nepodaří a i tyto společnosti skončí v konkursu. (Schönfeld, 2011)

3.1 Konkurs

Konkurs se vztahuje na právnické i fyzické osoby a upravuje ho IZ § 244 – 315.

Konkurs je způsob řešení úpadku. Spočívá v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů zaplacený z výnosu, který vznikl zpeněžením majetkové podstaty. Neuspokojené pohledávky nebo jejich části nezanikají, pokud IZ nestanoví jinak. (Česko, 2006, s. 2173)

Účinky konkursu nastávají v okamžiku, kdy se zveřejní rozhodnutí o prohlášení konkursu v insolvenčním rejstříku. Dlužníkovi věřitelé mohou po prohlášení konkursu uplatňovat svá práva pouze způsobem, který je stanovený podle insolvenčního zákona. Tak musí postupovat i věřitelé, kteří se nestali účastníky insolvenčního řízení. Prohlášením konkursu přecházejí na insolvenčního správce oprávnění nakládat s majetkovou podstatou, dále výkon práv a plnění povinností, které původně příslušely dlužníkovi, pokud souvisejí s majetkovou podstatou. Insolvenční správce dále rozhoduje o obchodním tajemství a jiné mlčenlivosti, vystupuje vůči zaměstnancům jako zaměstnavatel, zajišťuje provoz

dlužníková podniku, vedení účetnictví a plnění daňových povinností. (Česko, 2006, s. 2173)

Dlužník musí při soupisu majetku spolupracovat s insolvenčním správcem. Poskytuje mu potřebné podklady, dokumenty a vysvětlení. Dlužník je povinen zpřístupnit insolvenčnímu správci všechna místa, kde má uložen majetek. Pokud nebude toto umožněno, může insolvenční správce nařídit prohlídku bytu, sídla nebo míst, kde má dlužník uložen majetek. Po zahájení insolvenčního řízení je dlužník povinen předložit insolvenčnímu soudu seznam závazků. Na základě tohoto dokumentu později insolvenční správce vyhlásí stanovisko k přihlášeným pohledávkám. (Maršíková, 2011, s. 112-113)

Není-li insolvenčním zákonem stanoveno jinak, prohlášením konkursu se přerušují soudní, správní i jiná řízení, která se týkají majetkové podstaty. Prohlášením konkursu se ovšem nepřerušují všechna řízení např. trestní řízení, řízení o přestupcích, jiných správních deliktech, daňové a dědické řízení. (Česko, 2006, s. 2176)

Jakmile nabude účinnosti prohlášení konkursu, insolvenční správce zajistí provedení všech úkolů a činností, které z prohlášení vyplývají. Insolvenční správce má na starost mimo jiné seznam přihlášených pohledávek a schůzi věřitelů. (Česko, 2006, s. 2178)

3.1.1 Majetková podstata

Majetkovou podstatu dlužníka tvoří převážně peněžní prostředky, movité a nemovité věci. Další součástí může být samotný podnik. Dále různé finanční instrumenty jako např. akcie, směnky, cenné papíry, obchodní podíly, pohledávky peněžité i nepeněžité apod. a další majetek, pokud může být oceněn v penězích. Do majetkové podstaty ovšem nepatří majetek, který dlužník nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny, dále se jedná o majetek, který je nezbytně nutný k pracovním úkolům, a majetek, který by odporoval morálním pravidlům (např. běžné oděvy a vybavení domácnosti). Pokud insolvenční správce zařadí do soupisu i majetek a dlužník se domnívá, že tento majetek do soupisu nenáleží, může podat návrh na vynětí tohoto majetku ze soupisu. (Maršíková, 2011, s. 114,116)

V rámci konkursu dochází ke zpeněžení majetkové podstaty, to je převod veškerého majetku na peníze, které budou následně použity za účelem uspokojení věřitelů. Insolvenční správce může začít zpeněžovat majetkovou podstatu až po prohlášení konkursu a po první schůzi, která se po konkurzu uskutečnila. Bankovní účty a peníze

v hotovosti náleží také do majetkové podstaty, ty se ovšem reálně nezpeněžují, pouze se jich týká účel uspokojení věřitelů. Majetkovou podstatu lze zpeněžit veřejnou dražbou, prodejem movitých věcí a nemovitostí nebo také prodejem mimo dražbu. Dlužník a osoby jemu blízké nesmí koupit v rámci dražby ani jiným způsobem majetek, který je prodáván v rámci majetkové podstaty společnosti. Toto nařízení se vztahuje i na jiné osoby, jak stanoví zákon. (Česko, 2006, s. 2179-2181, Maršíková, 2011, s. 117)

Zajištění věřitelé se uspokojí ze zajištění, z jakého vznikl právní důvod zajištění. Pokud není zajištění dostačující, zbylá pohledávka se považuje za pohledávku přihlášenou. (Česko, 2006, s. 2182)

Pohledávky mohou být uspokojovány v průběhu celého insolvenčního řízení, pokud má insolvenční správce k dispozici dostatek finančních prostředků. Obvykle se ale stává, že žádné finanční prostředky nejsou a musí se počkat, až se zpeněží majetková podstata. (Maršíková, 2011, s. 120)

3.1.2 Konečná zpráva

V závěru zpeněžení majetkové podstaty předloží insolvenční správce insolvenčnímu soudu konečnou zprávu. Ani předpoklad, že ještě nebyly ukončeny všechny spory a nepodařilo se zpeněžit všechny majetek náležící do majetkové podstaty, nebrání v předložení konečné zprávy. Tato zpráva, která má určité náležitosti, podává přehled o činnostech insolvenčního správce a zároveň v ní musí být vyčísleny finanční výsledky činnosti. Insolvenční správce zde také vyčíslí svou odměnu a výdaje. (Česko, 2006, s. 2182-2183)

3.1.3 Zrušení konkursu

Insolvenční soud může rozhodnout i bez návrhu o zrušení konkursu, pokud nebyl dostatečně osvědčen dlužníkův úpadek nebo zjistí, že není žádný přihlášený věřitel a všechny pohledávky jsou uspokojeny. (Česko, 2006, s. 2184)

Pokud je dlužníkem fyzická osoba, z jejíhož majetku nebyly uspokojeny všechny pohledávky, tak tento nárok nezaniká. Přihlášený věřitel může podat návrh na výkon rozhodnutí po skončení konkurzního řízení. Tento návrh může věřitel podat po dobu deseti let od skončení konkursu. (Maršíková, 2011, s. 111)

Fyzické a právnické osoby nemohou po dobu tří let provozovat živnostenskou činnost, pokud byl zamítnut insolvenční návrh nebo byl konkurs zrušen. (Maršíková, 2011, s. 112)

3.1.4 Nepatrný konkurs

O nepatrný konkurs se jedná, jestliže je dlužníkem fyzická osoba, která není podnikatelem, nebo celkový obrat dlužníka za poslední účetní období předcházející prohlášení konkursu nepřesáhl 2 000 000 Kč a dlužník nemá více než 50 věřitelů. (Česko, 2006, s. 2185)

3.2 Reorganizace

Reorganizaci upravuje IZ § 316 – 364. „Reorganizací se rozumí zpravidla postupné uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníka podniku.“ Postupuje se podle soudem schváleného reorganizačního plánu s průběžnou kontrolou jeho plnění ze strany věřitelů. Pomocí těchto kroků se zajišťuje ozdravení hospodaření podniku. Reorganizací lze řešit úpadek nebo hrozící úpadek dlužníka, který je podnikatelem. Reorganizace se netýká podnikatele jako takového, ale jeho podniku. (Česko, 2006, s. 2186)

Úpadek reorganizací lze řešit pomocí reorganizace za předpokladu, že je dlužník podnikatel a za předcházející účetní období dosáhl alespoň částky 100 000 000 Kč nebo zaměstnává nejméně 100 zaměstnanců v pracovním poměru. Stačí splnit jen jednu podmínku, tedy obrat nebo počet zaměstnanců. Návrh na povolení reorganizace může podat dlužník nebo jakýkoliv z jeho přihlášených věřitelů a musí být podán nejpozději do 10 dnů před konáním věřitelské schůze, která bývá svolána na pokyn insolvenčního soudu rozhodnutím o úpadku. (Maršíková, 2011, s. 151; Česko, 2006, s. 2186)

Reorganizace není přípustná pro dlužníky právnické osoby v likvidaci, obchodníky s cennými papíry nebo osoby oprávněné obchodovat na komoditní burze. Reorganizace je přípustná i u menších podnikatelů, pokud dlužník společně s insolvenčním návrhem nebo nejpozději do 15 dnů po rozhodnutí o úpadku předloží insolvenčnímu soudu reorganizační plán. Tento plán musí být přijat nejméně polovinou všech zajištěných věřitelů a nejméně polovinou všech nezajištěných věřitelů. Podíly se počítají v obou případech z výše jejich pohledávek. (Česko, © 1998-2014d; Česko, 2006, s. 2186)

Insolvenční soud zamítne návrh na povolení reorganizace, pokud lze vzhledem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že je sledován nepoctivý záměr, nebo že návrh znovu podala osoba, které již dříve byl návrh na povolení reorganizace zamítnut, nebo návrh podal věřitel, ale neschválila jej schůze věřitelů. (Česko, 2006, s. 2187)

Insolvenční správce vykonává dohled nad činností dlužníka, zajišťuje dohled nad zjišťováním a soupisem majetkové podstaty, sestavuje a doplňuje seznam věřitelů a podává zprávy věřitelskému výboru. Kromě toho plní i další úkoly a provádí další činnosti. (Česko, 2006, s. 2188)

Pokud by podnikatel chtěl řešit svůj úpadek reorganizací, měl by si vzít na pomoc kvalifikovanou osobu. Nejedná se pouze o sepsání návrhu a zpracování reorganizačního plánu. Proces reorganizace je běh na dlouho trať, a proto by měl mít podnikatel zajištěnou kvalifikovanou pomoc po dobu celého řízení. Vždy totiž může dojít k okamžiku, že by reorganizace mohla být neúspěšná a společnost skončila v konkursu. (Maršíková, 2011, s. 152)

Může ovšem nastat i situace, že insolvenční soud rozhodne o přeměně reorganizace v konkurs, pokud dlužník sám změní názor a místo reorganizace požaduje konkurs, oprávnění osoba nesestaví ve stanovené lhůtě reorganizační plán, insolvenční soud neschválí reorganizační plán. V průběhu provádění reorganizace ovšem může dojít ke skutečnosti, že dlužník nesplní podstatné povinnosti stanovené tímto plánem nebo se ukáže skutečnost, že podstatnou část plánu nebude schopen splnit. (Česko, 2006, s. 2196)

3.2.1 Věřitelé

Jakmile věřitel zjistí, že je jeho dlužník v insolvenčním řízení, musí neodkladně své pohledávky přihlásit. Proto je dobré sledovat insolvenční rejstřík průběžně, aby nedošlo k situaci, že věřitel zmešká tuto lhůtu. Věřitel si musí bezpodmínečně přihlásit své pohledávky v rámci insolvenčního řízení. V době, kdy si věřitel přihlašuje své pohledávky, obvykle neví, jestli se úpadek bude řešit reorganizací nebo konkursem. (Maršíková, 2011, s. 152)

Podle § 337 IZ jsou jednotliví věřitelé rozděleni v rámci reorganizačního plánu do skupin, které jsou tvořeny tak, aby bylo relativně zachováno shodné právní postavení a zásadně shodné hospodářské zájmy věřitelů. Dělení do skupin je popsáno v reorganizačním plánu. (Česko, ©1998-2014d) Reorganizační plán je schválen nebo zamítnut podle rozhodnutí hlasování jednotlivých skupin věřitelů. Hlasovat mohou i věřitelé, kteří se nemohou dostavit, pomocí hlasovacího lístku, který má formulářovou podobu. Tento hlasovací lístek musí být doručen nejpozději den před konáním schůze věřitelů, jinak se na něj nebere ohled a není zohledněn v hlasování. Insolvenční soud schválí reorganizační plán, pokud byl přijat všemi skupinami věřitelů. Aby skupina reorganizační plán přijala, musí souhlasit

většina hlasujících věřitelů skupiny a jejich pohledávky musí představovat nejméně polovinu celkové jmenovité hodnoty pohledávek ve skupině. Pokud jsou ve společnosti i pohledávky, kterých se nedotkne reorganizační plán, považuje se, že tato skupina věřitelů souhlasí. (Maršíková, 2011, s. 153-154)

Věřitel nemůže zabránit povolení reorganizace, pokud ji schválil již insolvenční soud, ale může svůj souhlas nebo nesouhlas projevit na hlasování o schválení reorganizačního plánu. Proto je dobré, aby se věřitelé tohoto hlasování účastnili. (Maršíková, 2011, s. 154)

3.2.2 Reorganizační plán

Reorganizační plán se předkládá insolvenčnímu soudu a vymezuje právní postavení zúčastněných osob. Vždy je sledován záměr ozdravení provozu dlužníkovy podniku a uspořádání vztahů mezi dlužníkem a věřitelem. Po předložení návrhu insolvenčnímu soudu nesmí nikdo vyvíjet kroky k přijetí nebo odmítnutí tohoto plánu. Předkladatel reorganizačního plánu je povinen zdržet se všech kroků, které by byly v rozporu s tímto plánem. (Česko, 2006, s. 1189-2190)

Reorganizační plán obsahuje vždy

- a) rozdělení věřitelů do skupin,
- b) určení způsobu reorganizace,
- c) určení opatření k plnění reorganizačního plánu,
- d) údaj o pokračování provozu dlužníkovy podniku,
- e) uvedení osob, které se budou podílet na financování reorganizačního plánu,
- f) údaj o tom, zda a jak reorganizační plán ovlivní zaměstnanost v dlužníkově podniku,
- g) údaj o závazcích vůči věřitelům po skončení reorganizace. (Česko, 2006, s. 2190)

3.2.3 Možnosti reorganizace

Reorganizaci lze provést prostřednictvím mnoha opatření. Věřitelé mohou prominout část dluhů dlužníka včetně jejich příslušenství nebo odložit jejich splatnosti. Dále lze provést zpeněžení majetkové podstaty nebo její části nebo dokonce prodej dlužníkovy podniku. Dlužník může vydat část svých aktiv věřitelům, nebo převést aktiva na nově založenou právnickou osobu, ve které mají věřitelé majetkové účasti. Dalším řešením je fúze s jinou právnickou osobou. (Česko, 2006, s. 2190-2191)

3.3 Oddlužení

Oddlužení se týká pouze osob, které nejsou podnikatelem, a upravuje ho IZ § 389 – 418. Zde je velmi potřebné zdůraznit, že návrh mohou podat pouze fyzické osoby, které nejsou podnikatelem. Jen tato osoba může navrhnout insolvenčnímu soudu, aby její úpadek nebo hrozící úpadek řešil oddlužením. Jiná osoba než dlužník totiž není oprávněna návrh na oddlužení podat. (Česko, 2006, s. 2206) Aby mohlo dojít k oddlužení, nesmí se jednat o dluhy, které vznikly v rámci podnikání. Další podmínkou pro povolení oddlužení je, že dlužník nesměl být v posledních pěti letech před zahájením insolvenčního řízení pravomocně odsouzen pro trestný čin majetkové nebo hospodářské povahy. (Maršíková, 2011, s. 126)

3.3.1 Návrh

Návrh musí kromě obecných náležitostí podání obsahovat také označení dlužníka a osob oprávněných za něho jednat, údaje o předpokládaných příjmech dlužníka v následujících pěti letech a údaje o příjmech v uplynulých třech letech, které doloží listinami. Nově dlužník uvádí i způsob oddlužení nebo sdělení, že dlužník takový návrh nevznáší. Dlužník tedy může rovnou s návrhem na povolení oddlužení podat návrh na způsob řešení jeho případu. (Česko, 2006, s. 2207; Česko, © 1998-2014d; Maršíková, 2011, s. 128-129)

K návrhu na povolení oddlužení musí dlužník připojit ještě další dokumenty. Jedná se o seznam majetku a seznam závazků. Pokud již dlužník dříve předložil tyto seznamy, dodá jen prohlášení o změnách, pokud k nim došlo. V případě, že si dlužník ujednal s nezajištěným věřitelem, že hodnota plnění, které při oddlužení obdrží, bude nižší než 30 % jeho pohledávky, dodá písemný souhlas nezajištěného věřitele. (Česko, 2006, s. 2207)

Insolvenční soud návrh na povolení oddlužení zamítne, jestliže lze usuzovat nepoctivý záměr dlužníka. Návrh nebyl podán řádně a včas. Nejdůležitějším podmínkou pro nesplnění požadavků je, že dlužník nebude schopen uhradit 30 % nezajištěných pohledávek po dobu pěti let. Tento důvod může být eliminován, pokud se dlužník domluví s věřitelem, že bude uhrazeno méně než 30 %. Tato domluva musí být zaznamenána písemně. (Maršíková, 2011, s. 132; Česko, 2006, s. 2207-2208)

3.3.2 Formy oddlužení

O formě oddlužení rozhodují nezajištění věřitelé na schůzi hlasováním. Je důležité, aby věřitelé své pohledávky přihlásili včas a tedy si mohli uplatnit svá práva a podílet se na rozhodování. Usnesení o způsobu oddlužení je přijato, jestliže pro něj hlasovala nadpoloviční většina věřitelů. Nadpoloviční většina se počítá podle výše jejich pohledávek. I v tomto případě je povoleno, aby nepřítomní věřitelé hlasovali pomocí hlasovacích lístků. (Maršíková, 2011, s. 134)

Pokud dlužník po dobu pěti let splní minimálně 30 % svých dluhů, může dojít k osvobození zbývajících dluhů. Pokud dojde k osvobození dluhů soudem, věřitelé již nemohou vymáhat tyto dluhy po dlužníkovi. Mohou ovšem své pohledávky vymáhat po třetích osobách, kterými mohou být ručitelé, zástavní dlužníci nebo spoludlužníci. Tyto třetí osoby ovšem nemohou svůj nárok požadovat po dlužníkovi. (Maršíková, 2011, s. 140-143)

Oddlužení lze řešit dvěma způsoby

- a) oddlužení ve formě splátkového kalendáře
- b) oddlužení ve formě zpeněžení majetkové podstaty

Oddlužení ve formě splátkového kalendáře

Dlužníkovi je insolvenčním soudem stanoven splátkový kalendář, ve kterém musí uhradit 30 % pohledávek v době pěti let. Pokud dlužník pobírá mzdu nebo plat, zaměstnavatel mu ponechá částku, která byla stanovena soudem a zbytek peněz odkáže insolvenčnímu správci, který tyto peníze rozdělí mezi věřitele. Dlužník je povinen vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost, a pokud by se ocitl bez práce, musí vynaložit veškeré úsilí, aby si našel práci novou. V případě, že by dlužník obdržel v období pěti let dar nebo dědictví, nesmí ho odmítnout a má povinnost ho zpeněžit a použít tyto peněžní prostředky jako mimořádnou splátku. (Maršíková, 2011, s. 135-137)

Oddlužení ve formě zpeněžení majetkové podstaty

Do majetkové podstaty náleží majetek, který měl dlužník ke dni, kdy byla soudem schválena tato forma oddlužení. S majetkem, který získá dlužník později, může naložit podle svého uvážení. Jedná se zejména o mzdu nebo plat a jiný pravidelný příjem. Může se jednat i o mimořádný příjem v podobě daru nebo dědictví. Zpeněžení majetkové podstaty probíhá stejně jako v rámci konkursu. Tato problematika již byla popsána dříve. Jedna

výjimka zde ale existuje, do majetkové podstaty patří také majetek, který je ve společném jmění manželů. (Maršíková, 2011, s. 138-139)

3.4 Moratorium

Moratorium upravuje IZ § 115 – 127. Jedná se o přechodné období, kdy na společnost nelze vydat rozhodnutí o úpadku. Návrh na vyhlášení moratoria může podat podnikatel nebo insolvenční věřitel ve lhůtách, které jsou stanoveny zákonem. Tento návrh nemůže podat právnická osoba v likvidaci. O návrhu na moratorium rozhodne insolvenční soud do konce pracovního dne následujícího po dni, kdy návrh došel. V době trvání moratoria ovšem mohou oprávněné osoby přistoupit k řízení a věřitelé přihlásit své pohledávky. Účinky těchto rozhodnutí ovšem nastávají až po skončení moratoria, pokud zákon nestanoví jinak. Moratorium zaniká uplynutím doby, na kterou bylo vyhlášeno. Insolvenční soud může rozhodnout o zrušení moratoria před uplynutím této doby. (Česko, 2006, s. 2150-2151)

4 ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU DANÍ

Aby mohla být stanovena daň, musí být výsledek hospodaření transformován na základ daně, ze kterého se daň potom vypočte. V účetnictví se dodržuje zásada věrného a poctivého zobrazení účetnictví, tu ovšem nerespektují zákony. Zákonem je dané, v jaké výši může být např. opravná položka tvořena. Logicky musí být zákony pro všechny stejné, a proto musí mít striktně daná pravidla.

4.1 Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů

Tento zákon upravuje tvorbu rezerv a opravných položek pro účely zjištění základu daně z příjmů. Rezervy a opravné položky jsou v tom zákoně kvalifikovány jako výdaje (náklady) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů u poplatníka daní z příjmů. (Marková, 2014, s. 88)

Opravné položky slouží ke krytí ztrát z odpisu pohledávek nebo ke krytí rozdílu mezi jmenovitou a pořizovací hodnotou pohledávky, ke kterým jsou tvořeny. OP se zruší ve stejném období, ve kterém pominuly důvody pro jejich tvorbu. (Marková, 2014, s. 89)

4.1.1 Opravná položka podle ZoR

Opravné položky mohou být tvořeny k rozvahové hodnotě nepromlčených pohledávek splatných po 31.12.1994. Rozvahovou hodnotou se podle tohoto zákona rozumí jmenovitá hodnota nebo pořizovací cena pohledávky zaúčtovaná v účetnictví. Pokud není tímto zákonem výslovně stanoveno jinak, mohou být opravné položky tvořeny pouze k pohledávkám, u kterých bylo při jejich vzniku účtováno do výnosů. Tedy nemohou to být pohledávky, které vznikly z plnění, které je od daně osvobozeno nebo není zahrnováno. Pokud tento zákon nestanoví jinak, nemohou být opravné položky tvořeny k pohledávkám vzniklých z titulu cenných papírů, úvěrů, zápůjček, záloh apod. Pokud se jedná o pohledávku, kterou postupník nabyt postoupením, může k rozvahové hodnotě pohledávky tvořit opravnou položku, pokud uhradil její pořizovací cenu. (Marková, 2014, s. 88)

Pokud již společnost tvoří opravné položky, musí v souvislosti s daňovým přiznáním prověřit odůvodněnost této tvorby, protože se považuje za náklad na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a proto tedy ovlivňuje výši základu daně. Účtování opravných položek

bude ukázáno následovně. Pokud si společnost uplatňuje opravné položky, musí vést jejich prokazatelnou evidenci. Touto evidencí se myslí soupis jednotlivých pohledávek a opravných položek k nim tvořených. (Marková, 2014, s. 88)

4.1.2 § 8 Opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení

OP k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení, mohou vytvořit poplatníci daně z příjmů, kteří vedou účetnictví, až do výše rozvahové hodnoty nepromlčených pohledávek. Pohledávky musí být přihlášeny u soudu od zahájení insolvenčního řízení do konce lhůty stanovené insolvenčním soudem nebo podle insolvenčního zákona. Ne ke všem pohledávkám lze tvořit OP, jak již bylo uvedeno. Dále nelze tvořit OP k pohledávkám, které jsou mezi spojenými osobami, které vymezuje zákon o daních z příjmů.

OP se ruší v souvislosti s výsledkem insolvenčního řízení. Může nastat situace, že pohledávku účinně popře insolvenční správce, věřitel nebo dlužník. Pokud tedy pominou důvodu na tvorbu OP podle § 8 ZoR, je možné ji snížit a postupovat podle tvorby, která bude popsána následovně. (Marková, 2014, s. 91)

4.1.3 § 8a a 8c Opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. prosinci 1994

Podle § 8a ZoR poplatníci, kteří vedou účetnictví, mohou tvořit OP k nepromlčeným pohledávkám, které jsou nákladem a které nejsou bankovními OP, v období, ve kterém se podává daňové přiznání. Výš OP se liší podle doby. Pokud od konce sjednané doby splatnosti uplynulo více než

- a) 18 měsíců, může poplatník uplatnit OP až do výše 50 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky,
- b) 36 měsíců, může poplatník uplatnit OP až do výše 100 % neuhrazené rozvahové hodnoty pohledávky. (Marková, 2014, s. 91)

Pokud byla pohledávka nabyta postoupením a její rozvahová hodnota bez příslušenství byla vyšší než 200 000 Kč, mohou se OP tvořit ve výše uvedených hodnotách jen za předpokladu, že ohledně této pohledávky bylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení. V případě, že byla již pohledávka odepsána na vrub výsledku hospodaření, nelze k ní tvořit OP. (Marková, 2014, s. 91)

Pokud poplatník nepostupuje podle jiných paragrafů ZoR, může postupovat podle § 8c a vytvořit OP až do výše 100 % neuhrazené hodnoty nepromlčené pohledávky. Musí být ovšem splněny podmínky. Nesmí se jednat o pohledávku, která již byla odepsána. Rozvahová hodnota pohledávky bez příslušenství musí být menší než 30 000 Kč. Od sjednané doby splatnosti uplynulo více než 12 měsíců. Celková hodnota pohledávek bez příslušenství u jednoho dlužníka nesmí za období, za které se podává daňové přiznání, přesáhnout částku 30 000 Kč. Dále se nesmí jednat o pohledávky, které souvisejí s upsaným základním kapitálem nebo jsou mezi spojenými osobami. (Marková, 2014, s. 91; Kout a Líbal, 2013, s. 112)

4.1.4 Odpis pohledávek

Podle českého účetního standardu pro podnikatele č. 005 se může pohledávka odepsat, pokud k ní již dříve byla vytvořena OP ve výši 100 % hodnoty nepromlčené pohledávky. V takovém případě se OP zruší a zaúčtuje se odpis pohledávky. Výjimkou jsou pohledávky za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení. Pokud je pohledávka odepsána, sleduje se na podrozvahových účtech. (Svatošová a Trávníčková, 2012, s. 207)

Podle zákona o daních z příjmů § 24 (2) písm. y se za výdaj (náklad) vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů považuje také jmenovitá hodnota pohledávky nebo pořizovací cena pohledávky nabytá postoupením, pokud o ní bylo při jejím vzniku účtováno ve výnosech. Takto zdanitelný příjem nesměl být od daně osvobozen a lze k této pohledávce uplatňovat tvorbu rezerv nebo OP podle ZoR. Jedná se i o pohledávku, ke které nelze tvořit OP podle ZoR pouze proto, že od její splatnosti uplynulo méně než 18 měsíců, nebo nebylo zahájeno rozhodčí, soudní nebo správní řízení za dlužníkem, u kterého soud zrušil konkurs proto, že jeho majetek nebyl postačující, je v úpadku, zemřel nebo byl právnickou osobou, která zanikla bez právního nástupce. (Marková, 2014, s. 35)

Pokud jsou splněny tyto podmínky, může dojít k jednorázovému odpisu pohledávky.

5 ŘEŠENÍ NEDOBYTNÝCH POHLEDÁVEK Z POHLEDU ÚČETNICTVÍ

V rámci účetnictví musí být dodržovány určité zásady. Jak uvádí Šteker a Otrusínová (2013, s. 17) jedná se například o zásadu věrného a poctivého obrazu účetnictví, nezávislost účetního období (akruální princip), zásadu opatrnosti apod. V rámci zásady věrného a poctivého obrazu účetnictví musí být majetek, tedy i pohledávky, oceněny ve skutečných hodnotách. Proto v případě, že se pohledávka jeví jako nedobytná, je potřeba vytvářet opravnou položku. V rámci zjednodušení transformace výsledku hospodaření na základ daně, je potřeba analyticky členit OP nebo případný odpis, protože zákony mají jasně stanoveny tyto hodnoty. Z hlediska daňového je rozdíl mezi účetní a daňovou OP nebo odpisem.

Níže bude uvedeno, jak se jednotlivé skutečnosti zaúčtují v rámci podvojného účetnictví.

5.1 Vznik pohledávky

V rámci obchodních vztahů je běžný prodej na fakturu. V okamžiku vystavení faktury vzniká společnosti pohledávka, která se souvztažně zaúčtuje s výnosem. V případě, že společnost prodává materiál, účtuje se na příslušný nákladový účet a souvztažně úbytek materiálu. Rozdíl mezi výnosy a náklady je zisk společnosti.

Obr. 1 – Prodej na fakturu (vlastní zpracování)

5.2 Opravné položky k pohledávkám

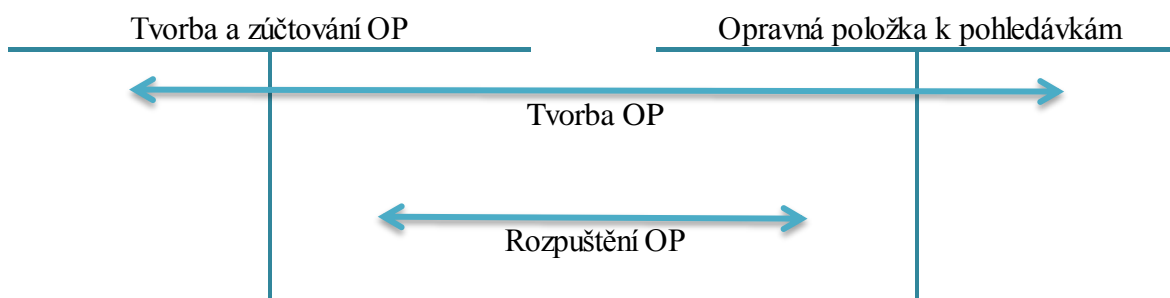
Tvorba opravných položek se všeobecně řídí českými účetními standardy pro podnikatele č. 005. Kapitola 4.4 standardů se zaměřuje na OP k pohledávkám.

OP se účtují ve prospěch příslušných účtů v účtové skupině 39-Opravná položka k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování. Pomocí těchto účtů se účtuje vznik OP, ale také její snížení nebo zrušení. Při snížení nebo zrušení se účtuje na vrub těchto účtů. Je nutno tyto účty analyticky členit podle toho, zda jsou tvořeny podle zvláštního právního předpisu nebo ne. OP se vytváření k pohledávkám za dlužníky v konkursním nebo vyrovnávacím

řízením, nebo k pohledávkám splatným po 31.12.1994. Výše OP je dána ZoR nebo může přesahovat tuto výši. Výše OP nemůže přesáhnout 100 % hodnoty nepromlčené pohledávky. (Svatošová a Trávníčková, 2012, s. 206-207)

Souvztažně s účty účtové skupiny 39 se účtuje na nákladových účtech účtové skupiny 55- Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky provozních nákladů v provozní oblasti. Náklady se účtují na vrub účtů. V rámci skupiny je potřeba členit, zda OP vznikly podle právního předpisu a jsou nebo nejsou daňově uznatelné. (Svatošová a Trávníčková, 2012, s. 279-280)

V případě, že jsou tvořeny OP k více věřitelům, je zase potřebné je analyticky členit. Důvodem je, že zákony omezují výši daňově uznatelných nákladů i v rámci výše pohledávek od stejného dlužníka.

Obr. 2 – Tvorba a rozpuštění OP (vlastní zpracování)

5.3 Odpis pohledávek

V případě, že je pohledávka odepsána, sleduje se na podrozvahových účtech. Pokud by nastala situace, že by již zcela odepsaná pohledávka byla zaplácena, zaúčtovala by se tato situace na účet účtové skupiny 64-Jiné provozní výnosy a zachytí se na podrozvahových účtech. (Svatošová a Trávníčková, 2012, s. 207)

Obr. 3 – Odpis pohledávky (vlastní zpracování)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 PŘEDSTAVENÍ SPOLEČNOSTI

Praktická část bude zaměřena na aktuální situaci v oblasti nedobytných pohledávek ve společnosti XY, která si přála být utajena, proto bude používán název XY.

Společnost XY se zaměřuje na obchod a služby týkající se výpočetní techniky, kamerových systémů, satelitní techniky, prodeje a servisu IT a připojení k internetu v České republice. Na trhu se vyskytuje už od konce 90. let 20. stol. Společnost prošla přeměnou a od roku 2012 vystupuje na trhu pod právní formou společnosti s ručením omezeným.

Společnost XY poskytuje zákazníkům komplexní řešení jejich problémů. Jejich prioritami je profesionalita, kvalita a časová flexibilita. Podle domluvy se zákazníkem jsou ochotni práce provádět i o víkendu. Snaží se svým zákazníkům vycházet maximálně vstříc. Stačí, aby zákazník zavolal do společnosti, která následně pošle svého pracovníka, a ten vyřeší vše na místě nebo dodá požadované zboží. Společnost XY se pomocí těchto služeb snaží udržet si dobré postavení na trhu i v této době, kdy je velká konkurence.

V tabulce níže, bude uvedena majetková a finanční struktura společnosti XY v letech 2012 a 2013. Za tyto roky byla provedena řádná účetní závěrka ve zjednodušeném rozsahu.

Tab. 1 – Majetková a finanční struktura společnosti XY (vlastní zpracování)

(v Kč)	2012		2013		013/012
AKTIVA CELKEM	2 579 342	100%	2 268 664	100%	-12%
Dlouhodobý majetek	1 065 764	41%	639 458	28%	-40%
Dlouhodobý hmotný majetek	1 065 764	41%	639 458	28%	-40%
Oběžná aktiva	1 513 578	59%	1 629 205	72%	8%
Krátkodobé pohledávky	392 683	15%	612 736	27%	56%
Pohledávky z obchodních vztahů	342 941	13%	612 736	27%	79%
Krátkodobý finanční majetek	1 109 249	43%	1 016 469	45%	- 8%
PASIVA CELKEM	2 579 342	100%	2 268 664	100%	-12%
Vlastní kapitál	517 781	20%	548 907	24%	6%
Základní kapitál	476 000	18%	476 000	21%	0%
Cizí zdroje	2 061 561	80%	1 716 254	76%	-17%
Krátkodobé závazky	986 410	38%	834 069	37%	-15%
Závazky z obchodních vztahů	906 318	35%	801 322	35%	-12%
Bankovní úvěry a výpomoci	1 075 151	42%	882 185	39%	-18%

6.1 Majetková struktura společnosti XY

I když jsou data jen za dvě období, mají vypovídací hodnotu a lze si podle nich představit majetkovou strukturu společnosti. I za předpokladu, že rozvaha byla ve zjednodušeném

rozsahu, tabulka obsahuje pouze některé položky. Některé položky měly buď nulovou hodnotu, nebo minimální a tím pádem byly nevýznamné. Pomocí horizontální a vertikální analýzy lze lépe popsat majetkovou strukturu společnosti. Výpočty jsou uvedeny v tabulce. Bilanční suma klesla mezi lety o 12 %, bylo to způsobeno hlavně odpisy dlouhodobého hmotného majetku a v menší části snížením peněžních prostředků v rámci oběžných aktiv. Jak již bylo řečeno, dlouhodobý majetek klesl z důvodu odepisování, k prodeji dlouhodobého majetku totiž nedošlo. Krátkodobé pohledávky tvoří pohledávky z obchodních vztahů. V roce 2012 byla v této položce zahrnuta i poskytnutá záloha, ale ta byla v nevýznamné výši. Zbytek oběžných aktiv tvoří peníze. Společnosti XY nemá zásoby zboží ve velké míře. I když se zabývá prodejem zboží, tak toto zboží nemá uskladněno. Z tohoto důvodu má společnost velkou finanční hotovost, se kterou disponuje v případě, že dostane zakázku na prodej zboží. Toto řešení se osvědčilo jako lepší. Společnost nabízí velký sortiment zboží, proto by nebylo efektivní mít všechno zboží nakoupeno. Ve spolupráci s kvalitními dodavateli si mohou toto dovolit.

Meziročně došlo k velkému nárůstu pohledávek, téměř o 70 %. Je ovšem potřeba zmínit, že v této položce aktiv jsou zahrnuty i faktury, které byly vystaveny až koncem roku, a proto mají splatnost až v následujícím účetním období. Jsou zde ovšem zahrnuty i pohledávky, které jsou již po době splatnosti. Jejich podrobnější analýza bude provedena později.

6.2 Finanční struktura společnosti XY

Vlastní kapitál společnosti byl v obou sledovaných letech stejný, z tabulky je patrný růst vlastního kapitálu, který byl zapříčiněn ziskem společnosti. V obou letech byl tedy realizován zisk. Společnost je financována ve větší míře z cizích zdrojů. V roce 2012 byl podíl cizích zdrojů 80 %, v roce 2013 klesl na 76 %. I tak je toto financování poměrně riskantní. V souvislosti s bankovními úvěry totiž vzniká společnosti povinnost platit nákladové úroky, které v roce 2013 činily přes 90 tis. Kč. Je to tedy pro společnost velké zatížení. Další velkou položkou v rámci cizího kapitálu jsou závazky z obchodních vztahů. Společnost svým dodavatelům dluží ještě více peněz než jí dluží její odběratelé. Pro společnost XY je to ovšem výhodné. Tento způsob financování v rámci dodavatelско-odběratelských vztahů je totiž bezplatný. Ovšem musí se vzít i v úvahu, že společnost XY dluží, ale na druhé straně má také neuhrazené pohledávky, které jsou v mnohých případech již po době splatnosti. Ale i tak je velké množství neuhrazených závazků pro společnost

nevýhodné, protože si tím nedělá dobré jméno na trhu a mohla by se dostat do situace, že všechny mimosoudní a soudní postupy, které byly popsány výše, budou praktikovány na společnost XY.

7 ANALÝZA POHLEDÁVEK VE SPOLEČNOSTI XY, S.R.O.

V této kapitole budou podrobněji popsány pohledávky společnosti XY. Společnosti je měsíční plátce DPH a všechny uvedené hodnoty pohledávek jsou včetně DPH.

7.1 Ukazatele aktivity

V tabulce ukazatele aktivity lze vidět, že pohledávky byly v roce 2012 placeny v závislosti na tržbách po 35 dnech, v roce 2013 došlo ovšem k nárůstu o 20 dnů a to až na 65 dnů. Doba obratu závazků se zvýšila pouze o 2 dny, ale i tak je toto číslo enormně velké, téměř 3 měsíce. I na základě těchto dvou ukazatelů, doby obratu pohledávek a závazků, lze vidět, že je společnost financována v rámci dodavatelsko-odběratelských vtaů. Své závazky totiž platí později, než je platí její dodavatelé.

Ukazatele obratovosti v roce klesly. Obratovost se vypočítá jako tržby děleno daný ukazatel. Udává tedy, kolikrát se daný ukazatel vejde do tržeb. Hodnota by měla být minimálně 1.

Tab. 2 – Ukazatele aktivity společnosti XY (vlastní zpracování)

Ukazatel	2012	2013
Obrat celkových aktiv z tržeb	2	1
Doba obratu pohl. z tržeb (dny)	35	65
Doba obratu závazků z tržeb (dny)	87	89
Obratovost pohledávek	10	5
Obratovost závazků	4	4

7.2 Pohledávky po splatnosti

Celková suma neuhrazených pohledávek k 28.2.2014 je 359 613 Kč včetně DPH. DPH, kterou musela společnost odvést státu je v hodnotě 62 412 Kč. Je nutné podotknout, že společnost poskytuje ve větší míře služby, proto jí nevzniká nárok na odpočet DPH na vstupu. Společnost tedy poskytne služby, v případě že nedostane zapláceno, musí ze svého uhradit DPH. Při prodeji zboží není DPH tak vysoká, protože si společnosti nárokuje DPH na vstupu.

DPH je tedy druhotným problémem společnosti. I v případě neuhrazení faktur, musí společnost provést daňové přiznání a případnou daňovou povinností zaplatit.

V následující tabulce budou uvedeny sumy neuhrazených pohledávek a doba, po které jsou po splatnosti. Tento přehled je k 28.2.2014.

Tab. 3 – Neuhrazené pohledávky k 28.2.2014 (vlastní zpracování)

Doba po splatnosti (měsíce)	Částka (Kč)	Doba po splatnosti (měsíce)	Částka (Kč)
23	6 140	8	22 239
20	3 132	7	21 456
18	3 325	5	17 524
16	6 262	4	21 715
14	10 908	3	15 551
11	10 305	2	24 221
10	17 250	1	80 806
9	18 145	0	80 634

Z rozvahy je patrné, že k pohledávkám nejsou tvořeny opravné položky. Některé pohledávky jsou v hodnotě menší než 30 000 Kč od jednoho dlužníka, za splnění ostatních podmínek již tyto pohledávky mohly být odepsány podle § 8c ZoR v hodnotě 100 % pohledávky. V případě vyšší částky, se k pohledávkám mohly tvořit daňově uznatelné opravné položky podle § 8a ZoR. V tabulce je možno vidět, že s rostoucím počtem měsíců, které jsou po době splatnosti, se naštěstí celkové sumy snižují. Největší podíl neuhrazených pohledávek mají pohledávky, které jsou po splatnosti méně než dva měsíce. V tomto případě se dá předpokládat, že tyto pohledávky budou ještě uhrazeny. V dnešní době je to typické. Odběratel nedostane zapláceno zase od svého odběratele a tak se dostane do prodlení ohledně pohledávek ke společnosti XY.

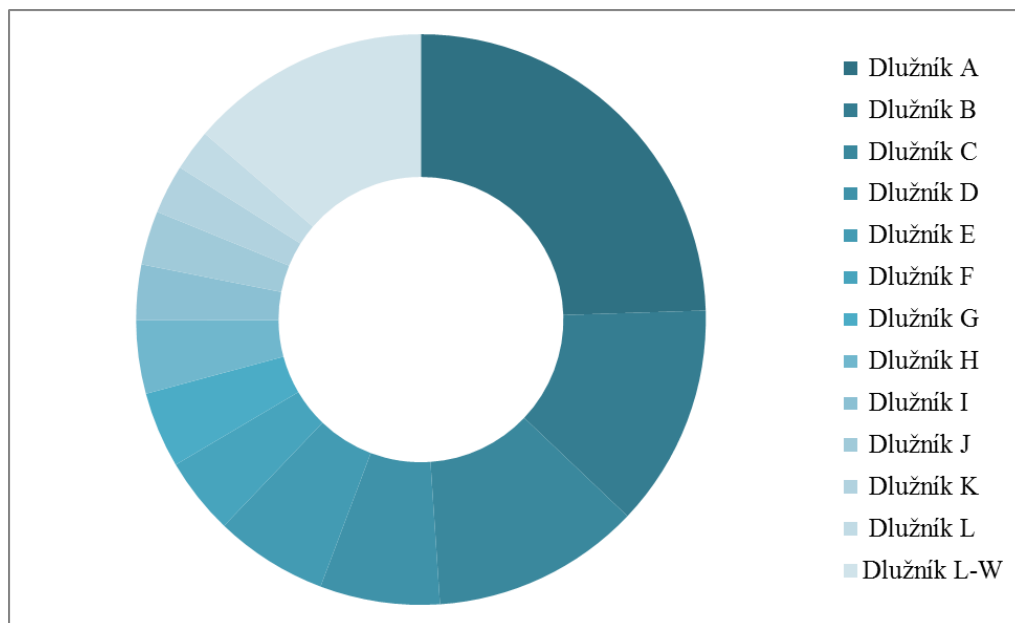
V následující tabulce budou pohledávky analyzovány podle jednotlivých dlužníků.

Tab. 4 – Pohledávky podle jednotlivých dlužníků k 28.2.2013 (vlastní zpracování)

Dlužník	Dlužná částka (Kč)	Dlužník	Dlužná částka (Kč)
Dlužník A	90 197	Dlužník M	7 771
Dlužník B	46 393	Dlužník N	6 883
Dlužník C	43 616	Dlužník O	6 052
Dlužník D	25 026	Dlužník P	4 320
Dlužník E	23 614	Dlužník Q	3 142
Dlužník F	16 060	Dlužník R	2 999
Dlužník G	15 858	Dlužník S	2 877
Dlužník H	15 270	Dlužník T	2 304
Dlužník I	11 576	Dlužník U	2 304
Dlužník J	11 288	Dlužník V	2 161
Dlužník K	10 253	Dlužník W	1 009
Dlužník L	8 639	Celkem	359 613

Z tabulky je patrné, že má společnost XY spoustu dlužníků. Někteří své faktury nehradí opakovaně. V tomto je ovšem nedůsledná společnost XY, protože s nimi i nadále spolupracuje, i když nemají zaplacené své faktury. Dlužné částky se u jednotlivých dlužníků dost liší. V následující kapitole bude popsán postup řešení u dlužníka A, protože dluží nejvyšší částku, dále u dlužníka B, protože dluží také vysokou částku, a také dlužníka G, protože vůči jeho společnosti bylo zahájeno insolvenční řízení.

Podíl jednotlivých dlužníků na celkové sumě neuhrazených pohledávek lze lépe vidět na následujícím grafu. Dlužník A dluží 25 % z celkové sumy neuhrazených pohledávek a dlužník B 13 %.

Obr. 4 – Pohledávky podle jednotlivých dlužníků k 28.2.2013 (vlastní zpracování)

8 NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY – DLUŽNÍK A

Dlužník A nezaplatil první fakturu v polovině dubna v roce 2013. Společnost XY i nadále prováděla pravidelný servis tomuto dlužníku, i když věděla, že dřívější faktura nebyla zaplacená. K takovému jednání by nemělo docházet. Společnost by si měla jasně stanovit, že pokud jí dlužník nezaplatí 2 x, nadále s ním nebude spolupracovat. V tomto případě společnost i nadále spolupracovala s dlužníkem, tedy místo dvou nezaplacených faktur v částce 17 481 Kč se dlužná částka postupným přibýváním dalších faktur dostala až na částku 90 197 Kč. Přehled jednotlivých neuhrazených faktur je uveden v tabulce.

Tab. 5 – Analýza pohledávek dlužníka A (vlastní zpracování)

Splatnost	Částka (Kč)	Doba po splatnosti (v měsících)	
		k 28.2.2014	k 31.12.2014
11.04.13	5 962	10	20
14.06.13	11 519	8	18
14.08.13	10 079	7	17
14.09.13	10 079	5	15
14.10.13	10 079	4	14
14.11.13	10 079	3	13
14.12.13	10 079	2	12
26.12.13	2 161	2	12
14.01.13	10 079	1	11
14.02.13	10 079	0	10

Dlužník A ignoruje všechny výzvy k zaplacení svých závazků. Jelikož se jedná o vyšší částky, než je obvyklé, bylo rozhodnuto o radikálnějších řešení této situace. Popsaný postup je pouze návrhem. Ve skutečnosti návrh podán nebyl.

Na stránkách www.or.justice.cz nemá dlužník zveřejněny žádné výkazy, tedy nejde odvodit, jak společnost hospodaří ani jakým majetkem disponuje. Jedná se o mladou společnost, která byla založena koncem roku 2011 a má sídlo v Praze. Za těchto okolností bylo usouzeno, že se podstoupí riziko a podá se insolvenční návrh. Společnost XY nechce poškodit dlužníka A tím, že podá návrh a v rámci insolvenčního rejstříku bude možno vidět, že byl podán insolvenční návrh. Všeobecně je známo, že zápis v insolvenčním rejstříku nemá dobrý vliv na jméno společnosti. Ale společnost XY jiné řešení nevidí,

protože se jí v rámci obchodních vztahů dostaly informace, že dlužník A dluží i na jiných místech, a proto je pravděpodobné, že by insolvenční řízení mohlo být úspěšné.

Insolvenční řízení upravuje zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Jelikož má dlužník A více věřitelů a má peněžité závazky po lhůtě splatnosti delší než 30 dnů, navíc má závazky, které jsou po lhůtě splatnosti více než 3 měsíce, což je považováno za fakt, že je dlužník A v platební neschopnosti, tedy není schopen plnit své závazky, může se tvrdit, že je dlužník v úpadku. Úpadek se řeší třemi základními způsoby – konkurs, reorganizace a oddlužení. Jelikož je dlužník A právnická osoba, nemůže být úpadek řešen oddlužením. Zbývají tedy jen dvě možná řešení.

Aby mohlo být zahájeno insolvenční řízení, musí být podán návrh. Tedy společnost XY musí vypracovat návrh, který doručí věcně příslušnému insolvenčnímu soudu. Zahájení insolvenčního řízení oznámí insolvenční soud vyhláškou nejpozději do 2 hodin od podání. Již tedy po dvou hodinách se na internetových stránkách insolvenčního rejstříku objeví, že byl podán insolvenční návrh na společnost dlužníka A. Insolvenční soud informuje ihned orgány státní správy, např. finanční, celní a úřad práce. Společnost XY musí insolvenční návrh vypracovat přesně podle IZ. Kdyby nebyl návrh v souladu se zákonem, mohl by být prohlášen za neplatný. Insolvenční soud může požadovat po XY, jako po navrhovateli, zálohu na náklady insolvenčního řízení. Takže pokud se společnost rozhodne tento návrh podat, musí počítat s variantou, že bude muset uhradit zálohu.

Poté si mohou podat i ostatní věřitelé přihlášku se svými pohledávkami. Je velice důležité hlídat si lhůtu, ve které je možné pohledávky přihlásit. Tato lhůta nesmí být kratší než 30 dnů a delší než 2 měsíce. Pokud by XY vypracovala návrh, který by neobsahoval všechny náležitosti, byl neurčitý nebo nesrozumitelný, soud by ho zamítl ve lhůtě, která trvá nejdéle 7 dnů. Rozhodnutí o insolvenčním návrhu probíhá velmi rychle, protože kdyby nebyl návrh opodstatněný, mohlo by to povinného poškodit. Pokud je návrh v pořádku, musí insolvenční soud rozhodnout do 10 dnů od podání návrhu. V případě, že se prokáže, že je dlužník skutečně v úpadku, vydá soud rozhodnutí o úpadku. Poté je svolána schůze insolvenčních věřitelů, ve které se projedná, jakým způsobem bude úpadek řešen, jestli konkursem nebo reorganizací. Každý věřitel má právo podílet se na hlasování na této schůzi. Jelikož mnoho reorganizací nekončí úspěšně, je pro společnost XY lepší navrhnout konkurs.

Pokud by dlužník A měl majetkovou podstatu, která by se dala v rámci insolvenčního řízení zpeněžit, tak by se tak učinilo. Záleží potom na skutečnosti, zda by měl někdo pohledávku touto majetkovou podstatou zajištěnou. V případě zajištění, by se nejdříve uspokojily z tohoto plnění zajištěné pohledávky a zbytek by se použil na nezajištěné pohledávky.

Celý proces zahájení, schválení a provedení insolvenčního řízení je velmi složitý, proto bude níže uvedeno daňové a účetní řešení insolvenčního řízení, které by bylo úspěšně ukončeno a společnost XY by dostala uhrazeno 90 % svých pohledávek a druhá varianta, že by insolvenční řízení ani nebylo započato, protože by se na základě návrhu prokázalo, že dlužník není v úpadku ani hrozícím úpadku.

Výchozí situace je pro obě varianty stejná a bude zobrazena v následující tabulce. Bude v ní přehledně viděn vznik pohledávek za dlužníkem A.

Tab. 6 – Faktury dlužníka A (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
28.03.13	FAO	Fakturované zboží	5 962	311	604
28.03.13	FAO	DPH 21 %	1 035	311	343
28.03.13	Výd	Vyskladnění zboží	4 687	504	132
31.05.13	FAO	Fakturované zboží	11 519	311	604
31.05.13	FAO	DPH 21 %	1 999	311	343
31.05.13	Výd	Vyskladnění zboží	8 462	504	132
31.07.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
31.07.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
31.08.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
31.08.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
30.09.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
30.09.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
31.10.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
31.10.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
30.11.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
30.11.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
12.12.13	FAO	Fakturované zboží	2 161	311	604
12.12.13	FAO	DPH 21 %	375	311	343
12.12.13	Výd	Vyskladnění zboží	1 769	504	132
31.12.13	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
31.12.13	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343
31.01.14	FAO	Fakturovány služby	10 079	311	602
31.01.14	FAO	DPH 21 %	1 749	311	343

8.1 Daňové a účetní řešení úspěšného insolvenčního řízení

V rámci účtování budou použita čísla, která jsou pouze přibližná. Záleží na mnoha faktorech, a jelikož insolvenční řízení nebylo zahájeno, jsou tyto údaje opravdu jen orientační.

Před zahájením insolvenčního je potřeba vypracovat návrh. Jelikož společnost XY nemá s tímto zkušenosti, najala by si odbornou právní pomoc. Vypracování tohoto návrhu by stálo 1 500 Kč bez DPH. XY je plátcem DPH, proto si tuto daň uplatní na vstupu. Další věc, kterou by musela společnost zaplatit, by byl soudní poplatek, který by činil 1 800 Kč. Oba tyto náklady by byly pro XY daňově uznatelným nákladem. Tyto náklady by se daly snížit tím, že by se nenajímala odborná pomoc pro sestavení návrhu. Ale jak již bylo řečeno, tato problematika je složitá a návrh by mohl být zamítnut z důvodu, že nebyl v souladu s požadavky. Zaúčtování služeb právníka a soudní poplatek je zaúčtován v následující tabulce.

Tab. 7 – Náklady před zahájením insolvenčního řízení (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
xx.xx.14	VPD	Advokátní služby	1 500	518	211
xx.xx.14	VPD	DPH 21 %	315	343	211
xx.xx.14	VPD	Soudní poplatek za podání návrhu	1 800	538	211

Po tomto kroku by následovala schválení insolvenčního návrhu a proběhlo řešení úpadku dlužníka A. Pravděpodobně by se jednalo o konkurs a po zpeněžení majetkové podstaty dlužníka A by insolvenční správce poskytl společnosti XY peněžité plnění. Jak již bylo řečeno dříve, bude předpoklad, že bylo uhrazeno 90 % nedobytných pohledávek. Zbývajících 10 % by bylo odepsáno z důvodu nemajetnosti společnosti dlužníka A.

Tab. 8 – Úhrada a odpis pohledávek dlužníka A (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
xx.xx.14	PPD	Úhrada 90 % faktur	81 177	221	311
xx.xx.14	VÚD	Odpis 10 % neuhraných faktur	9 020	546	311

Pro zjednodušení a přehlednost byly faktury sloučeny v jednu. Důležité jsou ale stejně konečné sumy. Dlužník A dlužil XY 90 197 Kč. V rámci insolvenčního řízení obdržela XY 81 177 Kč. Náklady na insolvenční řízení byly 1 500 a 1 800 Kč, celkem tedy 3 300 Kč.

Dalším nákladem pro XY by byl odpis neuhrazené části pohledávek 9 020 Kč. Po odečtení finančních prostředků, které XY vynaložila v rámci řízení, by společnost zůstalo 77 877 Kč. Jelikož se jednalo ve větší míře o faktury za poskytnuté služby, mohla by být společnost spokojena s tímto řízením. Daňově uznatelné náklady by byly 3 300 a 9020 Kč, o které by se snížil základ daně.

8.2 Daňové a účetní řešení neúspěšného insolvenčního řízení

Výchozí situace je stejná. Byly by zaúčtovány pohledávky do výnosů, později by byly vynaloženy náklady na právní služby a soudní poplatky, jak bylo uvedeno a zaúčtováno již dříve. Tato situace by se ovšem lišila tím, že by byl návrh XY odmítnut třeba z důvodu, že se společnost dlužníka A nenachází v úpadku ani v hrozícím úpadku. XY by vynaložila náklady ve výši 3 300 Kč, dalo by se říct zbytečně. Jelikož dříve nebyly tvořeny opravné položky k těmto pohledávkám, byly by vytvořeny. Je těžké ocenit, jakou hodnotu pohledávky skutečně mají. Protože byl návrh zamítnut z důvodu, že dlužník A není v úpadku, pořád existuje možnost, že své pohledávky uhradí, proto bylo zmíněno, že se budou tvořit OP. Pohledávky by stejně nebylo možno jen tak jednoduše odepsat, protože pro daňově uznatelný odpis pohledávek musí být splněny podmínky zákona o daních z příjmů.

Dlužná částka přesahuje u dlužníka 30 000 Kč, proto nemůže být použit § 8c ZoR. Z důvodu, že dlužník A není v insolvenčním řízení, nelze použít ani § 8 ZoR, proto bude postupováno podle § 8a ZoR.

Tab. 5 - Analýza pohledávek dlužníka A obsahuje údaje o době po splatnosti k 28.2.2014 a 31.12.2014.

Podle § 8a ZoR může být tvořena OP ve výši 50 %, pokud od doby splatnosti uplynulo více než 18 měsíců a 100 % pokud uplynulo více než 36 měsíců. Za této podmínky lze tvořit pouze OP k dvěma pohledávkám. Výpočet OP bude proveden níže.

$$5\,962 * 0,50 = 2\,981 \text{ Kč}$$

$$11\,519 * 0,50 = 5\,760 \text{ Kč}$$

Tyto vypočtené OP budou ke konci roku zaúčtovány.

Tab. 9 – Účtování OP k 31.12.2014 (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
31.12.14	VÚD	Tvorba zákonné OP	2 981	558	391.1
31.12.14	VÚD	Tvorba zákonné OP	5 760	558	391.2

Jelikož se jedná o různé pohledávky, je lepší zvolit pro jednotlivé OP analytické členění podle vystavených faktur, aby v případě úhrady některé z faktur mohla být OP přehledně zrušena ve správné částce.

V rámci zásady opatrnosti by společnost měla tvořit i účetní opravné položky, které by stanovila podle svého kvalifikovaného odhadu. V praxi ovšem funguje jiný postup. Jsou tvořeny pouze OP, které jsou daňově uznatelné. Pokud by byly vytvořeny ještě navíc účetní OP k ostatním pohledávkám třeba ve výši 10 000 Kč, tato položka by v rámci transformace výsledku hospodaření na základ daně byla přičitatelnou položkou a základ daně by byl vyšší o 10 000 Kč, než když by účetní jednotka účetní opravné položky netvořila.

9 NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY – DLUŽNÍK B

Dlužník B neuhradil první pohledávku, která měla splatnost v půlce ledna 2014 ve výši 33 487 Kč, další faktury byly splatné také v lednu a únoru, ale už se nejedná o tak vysoké částky. Proto by bylo vhodné nejdříve obeslat tohoto dlužníka první a druhou výzvou, o tom, že neuhradil tyto faktury. Pokud by nereagoval, řešila by se tato situace následujícím způsobem. Společnost XY by ihned přestala s dlužníkem B spolupracovat, jediné jednání by se týkalo nezaplacených pohledávek.

Dlužník B dluží společnosti XY v celkové výši 46 393 Kč a doposud na něj nebylo vyhlášeno insolvenční řízení, do kterého by se mohly pohledávky přihlásit, proto je navrženo, aby se tento dluh vymáhal pomocí exekuce. Insolvenční řízení není vhodným způsobem řešení těchto pohledávek, protože se nejedná o vysokou částku a návrh na insolvenční řízení by mohl být zamítnut z důvodu, že se dlužník B nenachází v úpadku ani hrozícím úpadku, a proto je zbytečné tento návrh vůbec podávat už z hlediska času i nákladů. V případě zamítnutí návrhu by společnost XY musela nést náklady, které by vynaložila v rámci podání návrhu na insolvenční řízení a případného právního poradenství. V následující kapitole bude popsáno exekuční řízení s dopadem na daně a účetnictví.

Ještě před podáním návrhu je potřebné zjistit, jak si společnost stojí v rámci svého podnikání. Na stránkách www.or.justice.cz jsou zveřejněny účetní výkazy, které mají vypovídací schopnost o hospodaření společnosti. Dlužník B nerespektuje nařízení, kterých by se měl držet a poslední účetní výkazy má zveřejněny za rok 2010. V roce 2009 měl dlužník B čistý zisk 1,8 milionu Kč, v roce 2010 1,4 milionu Kč, proto může být předpokládáno, že dlužník B dosahuje zisku i v následujících letech. Hodnota dlouhodobého majetku byla na konci roku 2010 přes 3 milionu Kč a hodnota oběžných aktiv přes 8 milionu Kč. To vede zase k předpokladu, že by společnost měla i v této době disponovat majetkem, který by mohl být v rámci exekuce zpeněžen.

Provedení exekuce je popsáno v zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. V rámci exekučního řízení musí být postupováno podle tohoto zákona.

Oprávněný (společnost XY, s.r.o.) si zvolí exekutora. Soud tohoto exekutora na základně návrhu pověří provedením exekuce. Je podstatné zmínit, že úkony exekutora se považují za úkony soudu. Může být vznesena námitka na podjatost exekutora, o které rozhodne následně soud. Exekutor je vázán mlčenlivostí, proto se společnost nemusí obávat úniku

citlivých informací ze společnosti. S exekutorem musí v rámci řízení spolupracovat i další osoby, jedná se např. o policii, orgány státní správy a samosprávy, banky, pojišťovny a poštu. Exekutor musí spolupracovat s těmito třetími osobami, aby se dostal k informacím, které potřebuje v rámci řízení. Může se totiž stát, že dlužník by některé skutečnosti zatajil, proto je potřebné, aby se tyto informace daly dohledat.

Exekuční řízení je zahájeno na návrh v den, kdy přijde exekutorovi nebo příslušnému soudu. V tomto kroku ovšem ještě exekutor nemůže provádět žádné úkony, to může začít dělat až ve chvíli, kdy dostane pověření. V případě, že bude na pohledávky za dlužníkem B zahájeno exekuční řízení, nemůže být zahájeno další řízení v rámci stejné záležitosti. V rámci exekučního řízení bude společnost XY vystupovat pod označením oprávněný a dlužník B pod označením povinný. Oprávněný musí dbát zvýšení pozornosti při zpracování návrhu na exekuční řízení. Všechny náležitosti musí být v souladu EŘ. Pokud by byl návrh špatně zpracován, mohlo by dojít k situaci, že by exekuce nebyla zahájena.

V další fázi exekučního řízení vydá soud exekuční titul, který je vykonatelným rozhodnutím. Exekuční titul může mít i jiné podoby ale nejtypičtější je vykonatelné rozhodnutí soudu. Pokud ve vydaném exekučním titulu není uvedena lhůta, postupuje se podle lhůt, které jsou uvedeny v EŘ, tato lhůta je 3 dny, pokud se jedná o vyklizení bytu, je tato lhůta 15 dnů.

Pověřený exekutor podá nejpozději do 15 dnů soudu návrh oprávněného na nařízení exekuce s exekučním titulem. Tímto krokem požádá soud o udělení k provedení exekuce. Pokud je vše v pořádku a nemusí exekutor upravovat předložený návrh, soud do 15 dnů nařídí exekuci. Usnesení se doručí exekutorovi, oprávněnému, povinnému a dalším orgánům. Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí povinný nakládat se svým majetkem. To vyplývá z logiky věci. Pokud by povinný všech svůj majetek ukryl nebo zatajil před provedením exekuce, mohlo by se stát, že by oprávněný v rámci exekuce svou pohledávku neuspokojil.

Exekutor poté, co mu bylo doručeno usnesení o nařízení exekuce, určí, jakým způsobem bude exekuce provedena. Vydá exekuční příkaz, ve kterém bude určen majetek, který má být exekucí postižen. Jelikož dlužník B je právnická osoba, nelze v tom případě provést exekuci srážkami ze mzdy. Pokud by došlo k prodeji movitých nebo nemovitých věcí, oprávněný by byl poté uspokojen z výtěžku zpeněžení tohoto majetku.

V případě, že by oprávněný nesložil ve stanovené lhůtě přiměřenou zálohu, soud může na návrh exekutora exekuci zastavit. V tom případě by soud mohl uložit oprávněnému, aby zaplatil náklady exekuce.

9.1 Náklady exekuce

Jak již bylo řečeno, musí oprávněný zaplatit exekutorovi přiměřenou zálohu, jinak by mohlo dojít ke skutečnosti, že by soud exekuci zastavil.

Mezi náklady exekuce patří odměna exekutora, náhrada výdajů, které exekutor vynaložil a může je doložit. Náklady, které vynaložil oprávněný, a náklady exekutora hradí povinný.

V případě, že by povinný neměl žádný majetek, který by se dal zpeněžit, bylo by uhrazení nákladů na řízení požadováno po oprávněném.

Náklady na exekutora jsou v tomto případě 15 % z dlužné částky plus náklady, které prokazatelně exekutor vynaložil. Jedná se o náklady, které exekutor vynaložil v rámci získání informací, co se týče vlastní provedení exekuce, např. soudní a jiné poplatky, cestovní výdaje, telekomunikační poplatky ... V případě, že je vymáháno peněžité plnění, je soudní poplatek za návrh na výkon rozhodnutí v částce vyšší než 25 000 Kč 2 % z této částky. Tyto všechny náklady by v rámci exekuce hradil povinný.

9.2 Účetní řešení úspěšné exekuce

Za předpokladu, že by exekuce proběhla pro oprávněného pozitivně, tedy byla by zpeněžena majetková podstata povinného, a z výtěžku tohoto zpeněžení by byla uhrazena pohledávka oprávněného, v účetnictví by se tato skutečnost zaúčtovala tak, že by se zrušila pohledávka na straně DAL a souvztažně by přibyly na účet peníze na straně MD.

Tato situace by byla ideálním řešením pro oprávněného. Dostal by zaplacenou svoji pohledávku a náklady exekuce by nesl povinný. V rámci podání návrhu exekuce na dlužníka B je dosti pravděpodobné, že proběhlo zpeněžení majetkové podstaty a peníze by společnost XY opravdu dostala. Jelikož v nynější době nemá společnost XY k pohledávkám za dlužníkem B tvořeny OP, nemusely by se tyto OP rušit.

V rámci daňového hlediska by úspěšná exekuce žádný dopad neměla. Výnos k těmto pohledávkám byl zaúčtován již v minulých letech. Žádný náklad nevznikl. Pokud by exekutor požadoval zálohu po oprávněném, v rámci exekučního řízení by stejně i tuto částku zaplatil povinný, takže by se společnosti XY peníze za zálohu vrátily.

10 NEDOBYTNÉ POHLEDÁVKY - DLUŽNÍK G

Na dlužníka G byl 17.6.2013 podat návrh na zahájení insolvenčního řízení spojený s návrhem na prohlášení konkursu. Navrhovatel se domáhal své nezaplacené mzdy u tohoto dlužníka, který byl jeho zaměstnavatel. Dále uvedl, že dlužník G má i další věřitele, kterým nezaplatil své závazky už déle jak tři měsíce. Navrhovatel se tedy domníval, že dlužník G je v úpadku, z důvodu, že má více věřitelů a nedokáže plnit své závazky do 30 dnů, a některé dokonce ani do tří měsíců. Proto se domníval, že byly splněny podmínky na vyhlášení úpadku.

Soud později rozhodl o zahájení insolvenčního řízení vůči dlužníku G. Rozhodnutí bylo zveřejněno dne 25.6.2013 v insolvenčním rejstříku. Tímto rozhodnutím soud vyzval ostatní věřitele, aby podali přihlášku se svými pohledávkami. Společnost XY, s.r.o. měla vůči dlužníku G ke dni zahájení insolvenčního řízení neuhrazené pohledávky ve výši 15 858 Kč. Jedna faktura byla po době splatnosti více než 12 měsíců, další dvě faktury byly po době splatnosti více než tři měsíce. Poslední faktura byla ke dni zahájení insolvenčního návrhu více než 30 dnů po době splatnosti. Společnost XY, s.r.o. své pohledávky ovšem do insolvenčního řízení nepřihlásila.

V měsíci červenci a srpnu se do řízení přihlásili další čtyři věřitelé, kteří přihlásili své pohledávky v celkové výši 537 028 Kč.

Jednatelka společnosti G uvedla, že bývalý zaměstnanec není oprávněn podat návrh na insolvenční řízení z důvodu, že veškeré požitky z pracovního poměru dostal zaplacený a podala na něj trestní oznámení za podvod a lživé obvinění.

11.7.2013 soud insolvenční návrh odmítl. Jako odůvodnění soud udává, že nebyly shledány skutečnosti, které by osvědčovaly úpadek. Jednotlivé tvrzení navrhovatele byly v rozporu s předloženými dokumenty, proto soud tento návrh odmítl. Usnesení nabylo právní moci 31.7.2013.

4.2.2014 byl ukončen zápis v rejstříku.

10.1 Chybný postup společnosti XY

Společnost XY, s.r.o. o návrhu na zahájení insolvenčního řízení ani nevěděla, proto nepřihlásila své pohledávky v rámci řízení.

Jelikož řízení bylo zamítnuto z důvodu, že nebyly shledány důvody, které by osvědčovaly úpadek, nemůže společnost XY své pohledávky odepsat. Pohledávky jde odepsat v případě, že byl konkurs zrušen pro nemajetnost nebo je společnost v úpadku nebo hrozícím úpadku. Existují i další důvody, ale ty nejsou pro danou situaci adekvátní. Dlužník G i nadále figuruje na trhu a nadále podniká, proto by měl být zvolen vhodný způsob pro vymožení nedobytné pohledávky od tohoto dlužníka.

V první řadě, by k těmto pohledávkám měly být vytvořeny OP, protože z výše uvedených skutečností vyplývá, že dlužník G není v dobré platební schopnosti a mohlo by se stát, že na něj bude vyhlášen další insolvenční návrh. Jelikož se jedná o částku, která jen málo převyšuje 15 000 Kč, je zbytečné podávat znova návrh na zahájení insolvenčního řízení. Jednak že se jedná o malou částku a dalším důvodem je, že jeden insolvenční návrh byl již odmítnut a bylo by těžké, doložit úpadek společnosti G. Zahajovat exekuční řízení také nemá cenu, protože v případě nemajetnosti dlužníka G by náklady na exekuční řízení musela platit společnost XY.

Ideálním řešením pro tuto situaci by bylo zajištění tohoto dluhu dlužníka G směnkou. Toto řešení by bylo výhodné pro obě strany za předpokladu, že by se obě společnosti dohodly na odkladu doby splatnosti. Společnost XY by své peníze dostala, sice za delší časové období, ale dostala by je a dlužník G by si zachoval dobré jméno.

Další možností by bylo, že by dlužník G poskytl společnosti XY určitá plnění ve stejné výši a potom by došlo ke vzájemnému zápočtu pohledávky a závazku.

10.2 Daňový dopad

Ale jelikož společnost XY není důsledná a aktivní ve vymáhání svých pohledávek, dokonce ani netvoří opravné položky, ani účetní ani podle ZoR, měla by vytvořit upomínkový systém. Díky tomuto systému by na sebe upozorňovala a vytvářela by nátlak na dlužníky. V tomto případě, jak již bylo řečeno, se jedná o pohledávky v celkové výši 15 858 Kč u jednoho dlužníka, proto je možné tvořit OP podle § 8c ZoR. Je více než pravděpodobné, že dlužník G své závazky jen tak neuhradí.

Přehled pohledávek dlužníka G je uveden v tabulce.

Tab. 10 – Analýza pohledávek dlužníka G (vlastní zpracování)

Splatnost	Částka (Kč)	Doba po splatnosti (v měsících)	
		k 31.12.2013	k 31.12.014
28.06.12	3 132	18	30
14.08.12	3 325	16	28
14.10.12	6 262	14	26
02.05.13	3 139	7	19

Za předpokladu, že nebude na dlužníka G znovu vyhlášeno insolvenční řízení, bude si moct společnost XY uplatnit aspoň daňově uznatelné opravné položky ve výši 100 % hodnoty, které budou v rámci daňového přiznání snižovat základ daně. K 31.12.2014 budou splněny všechny podmínky pro uplatnění § 8c ZoR (za předpokladu ceteris paribus). Rozvahová hodnota pohledávek nepřesáhla u jednoho dlužníka 30 000 Kč a od konce sjednané doby splatnosti uplyne více než 12 měsíců. Společnost XY by poté musela vést samostatnou evidenci k těmto pohledávkám.

10.3 Účetní dopad

V účetnictví by se zaúčtovaly opravné položky, které by snižovaly hodnotu pohledávky. OP by se tvořily ve výši 100 % hodnoty nepromlčené pohledávky k 31.12.2014. Účtování bude zobrazeno níže v tabulce. Jak již bylo řečeno, k těmto pohledávkám by se vedla evidence.

Tab. 11 – Účtování OP u dlužníka G (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
31.12.14	VÚD	Tvorba OP k pohl. A	3 132	558	391A
31.12.14	VÚD	Tvorba OP k pohl. B	3 325	558	391B
31.12.14	VÚD	Tvorba OP k pohl. C	6 262	558	391C
31.12.14	VÚD	Tvorba OP k pohl. D	3 139	558	391D

V případě více pohledávek je výhodnější použít analytickou evidenci. Pokud by došlo k úhradě aspoň z jedné z faktur, přehledněji by se potom OP rušily v případě, že by byla faktura zaplacená.

Zde je zobrazen postup v případě, že by byla uhrazena faktura A. Na bankovní účet by přibýly peníze a zrušila by se OP k faktuře A, která je analyticky členěna.

Tab. 12 – Úhrada faktury A u dlužníka G (vlastní zpracování)

Datum	Doklad	Účetní případ	Částka (Kč)	MD	DAL
31.12.14	VBÚ	Úhrada faktury A	3 132	221	311A
31.12.14	VÚD	Zrušení OP k pohl. A	3 132	391A	558

11 VÝHODY A NEVÝHODY JEDNOTLIVÝCH PRÁVNÍCH ŘEŠENÍ

Každá metoda řešení nedobytné pohledávky má své klady a zápory. Ať už se jedná o časovou nebo finanční náročnost. Společnost musí uvažovat i nad situací, že se dluh nevydobyje a bude muset zaplatit náklady na postoupené kroky. Například provizi právníkům či inkasní společnosti, náklady exekutora nebo soudní poplatky. Hrozeb je spousta.

Níže budou uvedeny jednotlivé výhody a nevýhody některých řízení, které byly popsány teoreticky v teoretické části.

11.1 Inkasní kancelář

Pokud společnost nemá zkušenosti s vymáháním nedobytných pohledávek, je dobré najmout si inkasní kancelář. Inkasní kancelář provede všechny kroky za společnost.

Před uzavřením smlouvy s inkasní společností je potřeba si ji prověřit. Důležité informace mohou být nalezeny ve sbírce listin na www.justice.cz. Případně na různých blozích, které je možno nalézt na internetu. Nespokojení zákazníci se mohou podělit o své zkušenosti prostřednictvím různých příspěvků, proto je dobré sledovat i tyto zdroje.

Pokud by inkasní kancelář požadovala dopředu zálohu nebo obdobnou platbu předem, měla by si dát najímající společnost pozor, protože tento postup je nestandardní. Provize inkasní kanceláře je totiž stanovena na základě vymáhané částky.

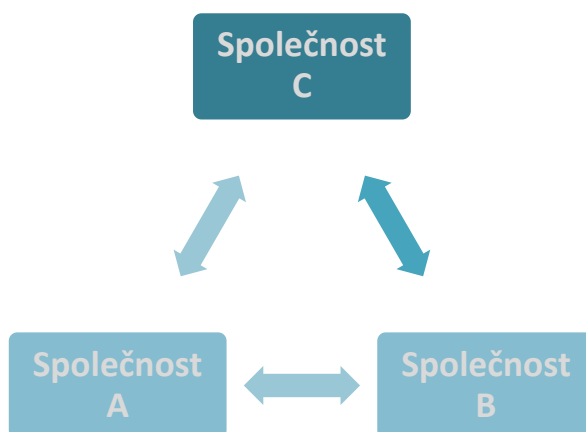
Z logiky věci vyplývá, že čím starší pohledávka, tím větší provizi bude nutno zaplatit, protože s přibývajícím dobou je obtížnější pohledávku vymocit. Inkasní kancelář má i své náklady, které si musí uhradit. Nezáleží potom, jestli se vymáhá tisíc nebo milion korun. V těchto případech se provize může dostat i na desítky procent vymáhané částky.

Novější pohledávky, které mají vysokou hodnotu, nejsou zatíženy tak vysokým procentem provize, vymáhají se totiž lépe. Ovšem zase v případě vyšší vymáhané částky, se zvyšuje i odměna inkasní kanceláře pokud je stanovena procentem.

Inkasní kancelář je rozhodně dobré řešení pro společnosti, které nemají zkušenosti s vymáháním pohledávek. Potom je ovšem rozhodující provize inkasní kanceláře. Malé částky není výhodné takto vymáhat, protože by náklady převýšily výtěžek z řízení. Je ovšem potřeba podotknout, že náklady společnosti na inkasní kancelář jsou daňově uznatelným nákladem.

11.2 Zápočet pohledávky

Pokud si společnost dluží mezi sebou navzájem je ideálním řešením vzájemný zápočet pohledávky a závazku. Nedochozí totiž k přelévání peněz do společnosti a pak zase do společnosti nebo naopak. Buď dojde k vzájemnému zápočtu, nebo k jednostrannému zápočtu, který zákony také povolují.

Obr. 5 – Zápočet pohledávek (vlastní zpracování)

Může ovšem nastat následující situace, která se v praxi vyskytuje. Společnost B dluží společnosti A. Společnost A ovšem dluží společnosti C. Pro jednodušší znázornění budou obě společnosti dlužit 100 tis. Kč. Společnost B se ovšem díky dobrým kontaktům může dostat k informaci, že společnost A dluží společnosti C. V případě, že společnost C potřebuje peníze rychle, může společnosti B prodat tuto pohledávku za nižší cenu. Společnost B tak například koupí pohledávku společnosti A jen za 80 tis. Kč a poté provede svůj zápočet závazku s nově koupenou pohledávkou v hodnotě 100 tis. Kč a v reálu ušetří 20 tis. Kč.

V rámci zápočtu mohou tedy figurovat i tři strany. Záleží pak ovšem na každém podnikateli, jaké má informace a zda je ochoten přistoupit k takovému jednání. Ale jak je všeobecně známo, peníze teď mají vyšší hodnotu než ty, které dostaneme někdy v budoucnu.

11.3 Rozhodčí řízení

Rozhodčí řízení je dobré využít v situaci, kdy se neplatičem stal dobrý klient. V rámci globalizace se totiž může stát, že se do prodlení s platbami dostane zákazník, který dlouhé

roky platil bez problémů. V rámci propojených vztahů totiž může dojít k situaci, že se klient dostane do platební neschopnosti, protože zase jemu nezaplatí jeho klient.

V rozhodčím řízení se strany snaží nalézt smírné řešení problému. Dodavatel, aby dostal své peníze a zákazník si udržel dobrou pověst. Poté už záleží pouze na domluvě mezi oběma stranami, kterým pomáhá rozhodce. Může dojít k prominutí části dluhu nebo sestaví splátkového kalendáře. Záleží na zúčastněných stranách a aktuálním problému, který je řešen.

Nesmí být ovšem opomenuty náklady na rozhodčí řízení. Liší se náklady, pokud bude rozhodcem rozhodčí soud nebo jiná osoba.

12 NÁVRH NA ZLEPŠENÍ ŘÍZENÍ POHLEDÁVEK

Je potřeba nejprve vyřešit současný stav neuhrazených pohledávek a nastavit systém, v rámci kterého by se nedobytným pohledávkám předcházelo.

12.1 Řešení současného stavu nedobytných pohledávek

Tři konkrétní postupy řešení byly již popsány. V první řadě je potřeba začít vytvářet opravné položky k pohledávkám. Daňově uznatelné OP sníží základ daně a tím pádem bude společnosti platit nižší daň.

Dalším důležitým nařízením je, aby společnost pravidelně kontrolovala insolvenční rejstřík nejlépe 2x do měsíce. Je totiž nesmírně důležité přihlásit své pohledávky do tohoto řízení včas.

Jedním z předpokladů úspěšného vymožení pohledávky od dlužníka je uznání závazku písemnou formou, od tohoto okamžiku rovněž začíná běžet desetiletá promlčecí lhůta.

Společnost má mnoho dlužníků, kteří neuhradili částky do 10 tis. Kč, v součtu ovšem celková dlužná částka činí více než 50 tis. Kč. Jelikož se jedná o menší částky, dá se předpokládat, že dlužníci peníze na úhradu mají, proto je navrženo, aby jim byla zaslána jedna písemná upomínka, kde by bylo blíže specifikováno, kdy a za jakých podmínek pohledávka vznikla a nový termín úhrady, díky kterému by měl dlužník dostatek času, aby svou pohledávku uhradil. V rámci první upomínky by byl dlužník vyrozuměn o tom, že jednou z možností úhrady jeho závazku je forma splátkového kalendáře s navrženou délkou splácení. V případě nedodržení termínu úhrady a nevyužití možnosti splátkového kalendáře, by XY poslala další upomínku, ve které by dlužníka informovala o tom, že pokud nezaplatí do nově stanoveného druhého termínu, předá XY celou kauzu své externí právní kanceláři, která by zahájila řízení. Bylo by zde patřičně zdůrazněno, že by veškeré náklady související s vymáháním pohledávky včetně všech příslušenství pohledávky a nákladů právní kanceláře nesl dlužník. Pokud by ani do této doby nebyly pohledávky uhrazeny, bylo by přistoupeno po zvážení každého dlužníka zvlášť k vymáhání pomocí externí právní kanceláře za předpokladu rentability.

U společností, které dluží v rozmezí od 10 do 40 tis. Kč, je zapotřebí vymyslet specifický postup řešení.

Nejjednodušším řešením akceptovatelným oběma stranami by byl splátkový kalendář, který by po vzájemné dohodě zohlednil aktuální ekonomický stav dlužníka a výše splátky by byla nastavena tak, aby odpovídala jeho finančním možnostem a společnost XY by získávala pravidelnou měsíční úhradu.

Stejně jak je uvedeno výše, by bylo přistoupeno po vyčerpání všech smířčích návrhů a dohod s dlužníkem služeb externí právní kanceláře, což by bylo v tomto případě daleko vhodnější ve vztahu k výši dlužných částek.

Jednoduchým řešením by bylo prodat všechny pohledávky, které by splňovaly požadavky, faktoringové společnosti. XY by sice získala méně finančních prostředků, než by byla výše celkové dlužné částky, ale v krátkém časovém období. Toto řešení by ovšem vyžadovalo řádné zvážení všech kladných a záporných stránek této transakce, neboť je zapotřebí počítat s tím, že si faktoringová společnost účtuje svou provizi, ale zároveň na ni přechází všechna rizika, která se týkají neuhrazení pohledávek, pokud je tak stanoveno ve smlouvě s faktoringovou společností.

Podle zjištěných skutečností u dlužníka je taktéž jednou z možností exekuční řízení nebo vyhlášení úpadku na dlužníka a posléze vymožení pohledávek v rámci insolvenčního řízení, které však je vesměs velmi zdlouhavé a finanční částky takto vymožené jsou jen nepatrným zlomkem původní dlužné částky.

Pokud by byly všechny dříve vyjmenované postupy neúčinné, bylo by přistoupeno k odpisu pohledávek.

12.2 Řízení pohledávek v budoucnu

Před samotným uzavřením obchodu je rovněž na místě, prověřit si protistranu v dostupných databázích a rejstřících, aby bylo patrné, že se jedná o solventního odběratele, u kterého existuje reálný předpoklad úhrady faktury v řádném termínu.

Dále je velmi důležité, aby společnost používala při svých obchodních transakcích smlouvy v souladu se zákonem, které by byly jednoznačné a nešlo by je v budoucnu zpochybnit. Rovněž je podstatné, aby při dodávce zboží odběratel potvrdil dodací list vztahující se k odběru, v případě dodávky jakékoliv služby by bylo vhodné, aby odběratel potvrdil a odsouhlasil svým podpisem protokol o provedených pracích, kde by bylo přesně stanoveno, jaké služby a v jakém rozsahu mu byly poskytnuty a do budoucna se předešlo případným námitkám.

Nejjednodušším způsobem předcházení pohledávek je požadování záloh předem, kdy tyto pokrývají společnosti XY alespoň náklady na provoz a nákup materiálu. V rámci zálohy by byla zahrnuta celková výše DPH ze sjednané transakce, v případě nedoplatku faktury by XY nemusela platit DPH ze svých prostředků. Společnostem, které by byly ochotny přistoupit na úhradu zálohové faktury, by XY kompenzovala tento vstřícný krok z jejich strany poskytnutím slevy nebo další nějaké služby navíc, která by pro XY nebyla příliš finančně a časově nákladná.

Rovněž lze zákazníka motivovat k brzkému zaplacení faktury skontem z celkové částky, jeho navrhovaná výše by záležela na odběrateli a pohybovala by se v rozmezí 1 – 10 %.

V případě větší zakázky je jednou z možností zajištění pohledávky zástavní právo, které velmi zkracuje dobu na vymožení neuhrazené pohledávky a je reálný předpoklad, že společnosti opravdu získá své finanční prostředky.

Při vysoké částce smlouveného obchodu je vhodným způsobem zajištění exekuční zápis. V případě úhrady řádně a včas by odběrateli nehrozilo žádné riziko, pokud by nezaplatil, exekuční zápis by se stal exekučním titulem, na základně kterého byla provedena exekuce bez zbytečně zdlouhavého řízení.

Jelikož XY má zákazníky, se kterými spolupracuje dlouhodobě, je potřebné v rámci dobrých obchodních vztahů volit nejprve neinvazivní metody, snažit se vše vyřešit dohodou a smírem. Pokud by se ovšem jednalo o vysoké částky, jejichž doba po splatnosti by se nadále prohlubovala, je na místě zvolit radikálnější postup formou právní kanceláře nebo některého z řízení.

V rámci podnikání nese každý podnikatelský subjekt rizika, ale pokud je možné je eliminovat, mělo by se tak stát.

ZÁVĚR

Bakalářská práce byla zpracována ve společnosti XY s.r.o., která se zaměřuje na obchod a služby v oblasti výpočetní a satelitní techniky, kamerových systémů a připojení k internetu v rámci ČR.

Cílem této bakalářské práce bylo navrhnout efektivní způsob vymáhání současných pohledávek společnosti s dopadem na daně a účetnictví. K dosažení tohoto cíle byla nejprve zpracována data pomocí analýz a z vyplývajících údajů byly zvoleny konkrétní právní řešení, které byly popsány v teoretické části.

Pro zpracování teoretické části byla použita odborná literatura zabývající se pohledávkami a zákony České republiky. První část teorie byla zaměřena na samotné vymezení pohledávek, druhá část se zabývala předcházením vzniku pohledávek a řešení nedobytných pohledávek mimosoudní i soudní cestou. Třetí kapitola byla věnována tématu insolvenčního řízení. V poslední kapitole byly uvedeny dopady nedobytných pohledávek na daně a účetnictví.

Praktická část se v úvodu stručně zaměřila na představení společnosti, kdy byla analyzována účetní data pomocí horizontální i vertikální analýzy a pomocí ukazatelů aktivit. Na základě zjištěných dat, byli vybráni tři dlužníci a to konkrétně dlužníka A, protože dlužil nejvyšší částku, dlužník B, neboť jeho neuhrazené pohledávky dosáhly také vysoké sumy a jako poslední byl zvolen dlužník G, protože na něj byl podán insolvenční návrh. Na příkladu jednotlivých dlužníků byly detailně popsány a zpracovány dopady na účetnictví a daně. Dále byly konstatovány výhody a nevýhody jednotlivých právních řešení, které byly detailně popsány v teoretické části. V poslední kapitole byl navržen postup, který by měla společnost XY s.r.o. dodržovat při vymáhání svých současných pohledávek. Rovněž nebyl opomenut ani návrh na řízení systému správy a zejména předcházení vzniku pohledávek v budoucí době.

Společnost musí začít aktivně řešit situaci, která se týká jejich nezaplacených pohledávek v souladu se svými neuhrazenými fakturami, pomocí efektivních způsobů vymocit svůj oprávněný nárok a do budoucna se začít snažit předcházet těmto situacím. Bezpodmínečně musí společnost uhradit alespoň část svých závazků, neboť by se mohlo stát, že se pozice otočí a společnost již nebude v rámci těchto procesů v roli věřitele ale v roli dlužníka.

Podnikatelská činnost s sebou přináší riziko každý den, existují však způsoby, kterými se dá toto riziko co nejvíce eliminovat, a proto je dobré, aby každý podnikatel věděl, jaká má svá práva, ale i povinnosti. Tomuto řešenému problému by velmi pomohlo urychlení a zjednodušení všech procesů, které se týkají dané problematiky, což by v důsledku mělo přínos k rychlejšímu získání finančních prostředků oprávněným. Pomocí úpravy stávající legislativy by se měl rovněž stát aktivněji zapojit do této problematiky, která s sebou přináší poměrně značná rizika pro vznik a fungování mnoha ekonomických subjektů, aby jejich pozice na trhu byla co nejstabilnější a přinášela ekonomický prospěch pro všechny zúčastněné. Do budoucna by mělo být vymáhání oprávněných pohledávek co nejjednodušší a nejkratší, aby nevznikaly již žádné nedobytné pohledávky a tím se další subjekty nedostávaly do druhotné platební neschopnosti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

BAŘINOVÁ, Dagmar a Iveta VOZŇÁKOVÁ, 2007. *Pohledávky: právně, daňově, účetně*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 135 s. ISBN 978-80-247-1816-3.

BOKŠOVÁ, Jiřina, 2013. *Účetní výkazy pod lupou: I. Základy účetního výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Linde, 510 s. ISBN 978-80-720-1-921-2.

ČESKO, 1950. Zákon č. 191/1950 ze dne 20. prosince 1950 směnečný a šekový. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 73, s. 749-768 [cit. 2014-02-21]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, © 1998 – 2014a. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník. In: *Business.center.cz* [online]. Praha: Havit [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obcenzak/>

ČESKO, © 1998 – 2014b. Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník. In: *Business.center.cz* [online]. Praha: Havit [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/>

ČESKO, © 1998 – 2014c. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. In: *Business.center.cz* [online]. Praha: Havit [cit. 2014-03-21]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/ucto/>

ČESKO, © 1998 – 2014d. Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In: *Business.center.cz* [online]. Praha: Havit [cit. 2014-03-23]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/insolvenčni/>

ČESKO, 2001. Zákon č. 120/2001 ze dne 28. února 2001 o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 48, s. 3029- 3059 [cit. 2014-03-10]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2006. Zákon č.182/2006 ze dne 30. března 2006 o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 62, s. 2130-2224 [cit. 2014-03-04]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, © 2010-2014. Zákon č. 120/2001Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů. In: *Zakonyprolici.cz* [online]. Zlín: AION [cit. 2014-03-25]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolici.cz/cs/2001-120>

ČESKO, 2012. Zákon č. 89/2012 ze dne 3. února 2012 občanský zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 33, s. 1026-1368 [cit. 2014-02-24]. Po zadání čísla předpisu dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

KOUT, Petr a Tomáš LÍBAL, 2013. *Komplikované účetní případy a jejich daňové dopady*. 1. vyd. Praha: VOX, 288 s. ISBN 978-80-87480-13-7.

MARKOVÁ, Hana, 2014. *Daňové zákony 2014: Úplná znění k 1.1.2014*. 1.vyd. Praha: Grada, s. 272. ISBN 978-80-247-5171-9.

MARŠÍKOVÁ, Jolana, 2011. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele: příručka zejména pro neprávnický*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Linde, 440 s. ISBN 978-80-7201-862-8.

MÜLLEROVÁ, Libuše, 2009. *Účetní předpisy pro podnikatele: (zákon o účetnictví, prováděcí vyhláška k zákonu, České účetní standardy) : komentář*. 3., aktualiz. vyd. Praha: ASPI, xvi, 587 s. ISBN 978-80-7357-435-2.

PILÁTOVÁ, Jana a Jaroslav RICHTER, 2011. *Pohledávky a jejich řešení v podnikové praxi: praktická řešení a vzory, daňová a účetní problematika, vybraná související ustanovení*. 2. vyd. Olomouc: ANAG, 119 s. ISBN 978-80-7263-678-5.

RADKOVA, Martina, 2009. *Exekuce jiné pohledávky: praktická příručka pro soudy, soudní exekutory, finanční úřady, advokáty, daňové poradce, úřady a instituce vedoucí exekuce, dlužníky, věřitele a mnohé další : exekuce správců daní, soudů a soudních exekutorů : vzory, rejstřík, praktické postřehy*. Praha: Linde, 199 s. ISBN 978-80-7201-767-6.

SCHÖNFELD, Jaroslav, 2011. *Moderní pohled na oceňování pohledávek: problém aktiv zvláště v insolvenčním řízení*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, xv, 169 s. ISBN 978-80-7400-302-8.

SVATOŠOVÁ, Jana a Jana TRÁVNÍČKOVÁ, 2012. *Účtová osnova, české účetní standardy, postupy účtování pro podnikatele 2012 ...* Olomouc: ANAG, 367 s. ISBN 978-80-7263-729-4.

ŠTEKER, Karel a Milana OTRUSINOVÁ, 2013. *Jak číst účetní výkazy: základy českého účetnictví a výkaznictví*. 1. vyd. Praha: Grada, 264 s. ISBN 978-80-247-4702-6.

WILD, John J, c2008. *Financial accounting: information for decisions*. 4th ed. Boston: McGraw-Hill, xxxii, 580, [110] s. ISBN 0-07-304375-3.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

- EŘ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
a o změně dalších zákonů, v plném znění
- FAO Faktura odběratelská
- IZ Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
- NOZ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- ObčZ Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- ObchZ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- OP Opravná položka
- PPD Příjmový pokladní doklad
- VBÚ Výpis z bankovního účtu
- VPD Výdajový pokladní doklad
- VÚD Vnitřní účetní doklad
- Výd Výdejka
- ZoR Zákon ČNR č. 593/1992 Sb., i rezervách pro zjištění základu daně z příjmů
- ZoÚče Zákon č. 56/1991 Sb., o účetnictví

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Prodej na fakturu	42
Obr. 2 – Tvorba a rozpuštění OP	43
Obr. 3 – Odpis pohledávky	43
Obr. 4 – Pohledávky podle jednotlivých dlužníků k 28.2.2013	51
Obr. 5 – Zápočet pohledávek	66

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Majetková a finanční struktura společnosti XY	45
Tab. 2 – Ukazatele aktivity společnosti XY	48
Tab. 3 – Neuhrazené pohledávky k 28.2.2014	49
Tab. 4 – Pohledávky podle jednotlivých dlužníků k 28.2.2013	50
Tab. 5 – Analýza pohledávek dlužníka A.....	52
Tab. 6 – Faktury dlužníka A	54
Tab. 7 – Náklady před zahájením insolvenčního řízení.....	55
Tab. 8 – Úhrada a odpis pohledávek dlužníka A.....	55
Tab. 9 – Účtování OP k 31.12.2014	57
Tab. 10 – Analýza pohledávek dlužníka G.....	63
Tab. 11 – Účtování OP u dlužníka G.....	63
Tab. 12 – Úhrada faktury A u dlužníka G	64